

*Mé úžasné, statečné mámě,
která se na mě dívá z Měsíce*

KAPITOLA 1

Krčím se vedle záchodové mísy a mám strašný strach, že umírám. Zřejmě mi krvácí žaludek. Nebo játra či ledviny. Nevím, jak se to stalo, ale v břiše mám asi pořezané orgány. Spodní prádlo mám umazané od krve, a když se utřu toaletním papírem, zjistím, že je na něm krve ještě víc. Je to trest za něco, co jsem řekla nebo udělala?

„Elizabeth!“ S křikem vyběhnu z malé místnosti, v níž si připadám jako v rakvi. „Elizabeth!“

Běžím z pokoje do pokoje. Strýček Smith opravuje v jedné ložnici postel, Rachel zametá ve druhé. Děti si hrají v obývacím pokoji.

„Elizabeth!“

Uvažuji, zda nekrvácím ještě víc. Ohlédnu se, ale na dřevěné podlaze našťestí žádné rudé kapky nevidím. Lomcuju klikou u všech zamčených pokojů. Elizabeth není ani v jídelně, ale pak ji uvidím, jak vchází zadním vchodem do kuchyně a k těhotenskému břichu jí přiléhají deštěm promočené šaty.

„Co se děje, Pearl?“ zeptá se a odloží pytel se zablácenými bramborami. „Je někdo zraněný?“

Nechci jí to říct. Nechci jí říct, že umírám. Co kdyby to leknutí ublížilo děťátku, které v sobě nosí?

„Pearl?“ Napřímí se, podívá se na mě a já v jejích očích spatřím starost.

„Krvácí mi břicho,“ zašeptám.

„Kde? Jak?“ Elizabeth o krok couvne a pozorně si mě prohlíží. „Pořezala ses na poli?“

„Uvnitř. Krvácím ze žaludku.“

„Jak to myslíš?“ nechápe. Ještě nikdy jsem nezažila, že by někdo zblednul jako stěna dřív, než se stačím nadechnout.

„Je mi to líto, Elizabeth,“ vzlyknu. Nedokážu zastavit slzy. Protože nechci umřít. Chci vidět její dítě. Chci prožít další dny, kdy se budu koupat v jezeře. Chci prožít další dny, kdy budu tančit v dešti.

Pak se výraz v její tváři změní a Elizabeth se začne usmívat. „Proč si myslíš, že krvácíš ze žaludku?“

Jak může mít radost, když můžu každou chvíli umřít?

„Máš spodní prádlo od krve?“

Přikývnu. Rozesměje se a obejmě mě. Jak se Elizabeth tiskne břichem ke mně, k mému žaludku, který krvácí, cítím, jak její dítě kope.

Elizabeth se odtáhne a já vidím, že pláče. Takže mám pravdu – umírám.

Políbí si palec, přitiskne si ho k břichu a pak se jím dotkne mého čela, hrudi a břicha.

„Snažíš se mě vyléčit?“ šeptnu. Usměje se.

„Nepotřebuješ vyléčit. Neumíráš, Pearl. Je ti patnáct a měníš se z dítěte v ženu.“

Znovu mě obejmě a já si pomalu uvědomuju, co mi právě řekla. Tak na tohle jsem čekala? Na krvácející žaludek?

Pohlédnu na Elizabeth. Nevypadá, že by si ze mě dělala legraci.

„Pojď,“ vybídne mě a vezme mě za ruku.

V ložnici mi pomůže převléct kalhotky. Vezme ty staré, které jsou nyní nasáklé tmavou krví, a zatímco se soustředím na vybledlé, zažloutlé tapety, vkládá do nových kalhotek silnou tkanou vložku, která mě nutí kolébat se při chůzi jako kachna.

„Na to si zvykneš.“ Vroucně se na mě usměje. „A teď ani slovo,“ řekne a společně vyjdeme na chodbu. Po celou cestu dolů ze schodů a do kuchyně hledím na její dlouhé blondáté vlasy. Tiše se natáhne po lucerně a zápalkách, které leží na polici, a obě vyjdeme zadními dveřmi ven.

Úplně jsem zapomněla, že prší. Déšť nás svou prudkostí překvapí a okamžitě nás promočí až na kost. Neslyším nic než bušení kapek o zem. Elizabeth mě vezme za ruku a vede mě bylinkovou zahradou, ohraničenou vysokými cihlovými zdmi. Všechny vůně jako by odnesla voda. Elizabeth otevře rozvíklanou branku na opačném konci zahrady, kterou se dostaneme na jahodovou plantáž. Keříky jsou obsypané rudými plody.

Cítím, jak mi vložka při chůzi odírá stehna. Představuju si, jak do ní vsakuje krev. Budu už krvácet navždy? Copak už nikdy nebudu moct svobodně chodit nebo běhat?

Zmateně klopýtám za Elizabeth. Tak dlouho jsem čekala, až se stanu ženou, a teď je mi do pláče. V dálce vidím postavy, které pracují v zeleninové zahradě. Před necelou hodinou, když jsem byla ještě dítě, jsem tam byla také. Vidím Heather. Déšť jí přilepil dlouhé hnědé vlasy k zádkům. Vtom si uvědomím, že i já si teď můžu nechat narůst vlasy. Konečně po všech těch letech čekání budou moct mé blondáté vlasy volně růst. Budu vypadat jako Elizabeth, vlasy mi budou přepadávat přes ramena a sahat až k pasu.

Naplňuje mě to štěstím. Najednou se zcela smírju s krvácením i se zvláštní, nepohodlnou chůzí, protože teď už je ze mě žena.

„Elizabeth,“ vydechnu. Ale ona mě přes proudy valící se vody neslyší.

Zvuky deště se s příchodem do lesa změní, protože kapky nyní dopadají na listy vysoko nad námi.

„Kam jdeme?“ zajímám se, ale Elizabeth se jen usměje.

Nakonec dojdeme k mýtině, na níž stojí modlitební křeslo Papy S, propletené čerstvými větvíčkami břechťanu. Elizabeth

zamíří přímo k němu. Jde až příliš blízko – a vejde až do zakázaného kruhu. Rozhlédnu se kolem, ale naštěstí tu není nikdo, kdo by ji mohl zahlédnout. Zvednu hlavu ke větvím, ale ani tam se žádný ze strýčků neskrývá.

Elizabeth přistoupí ke křeslu a já zadržím dech. „Elizabeth, ne,“ špitnu.

„Je to povolené,“ poznamená tiše a začne s křeslem šoupat. Vidím, že je pro ni dost těžké, ale nedokážu se přinutit, abych jí pomohla. Papa S všechno vidí a Elizabeth se teď nachází v zakázaném kruhu a dotýká se modlitebního křesla.

Odsune ho stranou a začne odkopávat listí, které leželo pod ním. Pak klesne na kolena a odhrnuje listí rukama, dokud se pod ním neobjeví velké kovové oko. Zatahne za něj a v zemi se otevře malý dřevěný poklop.

„Co to děláš?“ jsem zvědavá.

Už se neusmívá. „Slibuju, že budeš v pořádku,“ oznamuje. Vytáhne ze zástěry zápalky a rozsvítí lucernu.

Už to chápu. Pohlédnu do jámy. Jsou tam schody, které se ztrácejí v temnotě. Ukazuje, abych sešla dolů.

„Chci se vrátit do domu,“ roztřesu se. Ale ani se nepohnu. Neuteču.

„Musíš mi věřit, Pearl.“ Mokré blondaté vlasy jí přímo září. V jedné ruce svírá lucernu a druhou si položila na své velké břicho.

Mám ji moc ráda a vím, že jí musím věřit. Vykročím vpřed, do zakázaného kruhu, a pomalu začnu sestupovat ze schodů. Elizabeth jde za mnou a světlo z lucerny nám ukazuje cestu. Dole je maličká místnůstka vykopaná v zemi.

Pohlédnu na Elizabeth. Ve světle svíčky má najednou vpadlé tváře a prázdné oči. Je to snad známka strachu?

„Už jsem všechno viděla,“ hlesnu. Hlas mi v té hlíně zní hluše. „Můžeme se teď vrátit?“

„Všechny jsme si tím prošly, Pearl. Všechny ženy v Seed. Přísahám, že budeš v pořádku.“

„Jak to myslíš?“

„Když prožíváš své první posvátné dny, když poprvé začneš krvácet, musíš zůstat ve spojení s přírodou, aby ti mohla poskytnout dar zdravé dělohy,“ vysvětluje.

Nerozumím jí. Jen na ni v mihotavém světle nechápavě hledím.

„Musíš zůstat hluboko v jejím lůně, aby tvoje děloha získala plodnost.“

„Plodnost? Co to znamená?“

„To, že až nastane tvůj čas, budeš moct mít děti.“

„Já tady nechci být, Elizabeth,“ zlomí se mi hlas a dám se do pláče. Rozhlédnu se po hlíně, která mě obklopuje, a najednou jsem hrůzou úplně bez sebe. Chce mě tu nechat?

Položí lampu na zem a obejmě mě. Obličej má schovaný ve stínech. „Dobře víš, že nesmíš plakat. Opustila by tě tvá životní síla a bez ní bys nebyla nic.“

Její sladká vanilková vůně na chvíli překryje pach krve a vlhké hlíny, které naplňují celý prostor.

„Nebudeš tu dlouho.“

„Ty chceš ten poklop zavřít?“ Ta slova mi nechtěně vypadnou z úst.

Elizabeth ustoupí dozadu a přikývne. Pokusí se usmát.

„Ale jak tu budu dýchat?“

Elizabeth zvedne lucernu a posvítí jí na dolní okraj křivých hliněných zdí. Trčí z nich tenké černé trubky. „I já jsem tu byla, Pearl. Všechno je v pořádku.“

„To není,“ vyhrknu a znovu se rozpláču. „Já tu nechci zůstat,“ rozkřiknu se hlasitěji. Elizabeth zvedne hlavu ke schodům, které vedou ke světlu.

„Pssst. Papa S tě nesmí slyšet plakat. A příroda slyší každé tvoje slovo.“ Pak znovu položí lucernu na zem a obrátí se k odchodu.

Nedokážu se pohnout. Něco mě drží při zemi. Chci se rozběhnout za Elizabeth, strhnout ji zpátky, utéct, ale jen sleduju,

jak stoupá nahoru. Poslední věc, kterou vidím, než za sebou s tlumeným žuchnutím zabouchne poklop, jsou její blondaté vlasy.

Z dálky slyším, jak Elizabeth nahrnuje na poklop listí. Pak zaslechnu, jak táhne něco těžkého. Zřejmě vrací modlitební křeslo na své místo.

Všechno v mém těle chce křičet. Každý nerv, každá buňka se touží rozběhnout nahoru po schodech, začít bušit na dřevěný poklop a křičet, dokud mi neshoří plíce. Ale neudělám to. Vím, že mě příroda sleduje. A Papa S by se všechno dozvěděl.

A tak zůstanu stát a třestit oči na hliněné zdi, jejichž vlhký pach mě zcela zahlcuje. Stojím a naslouchám zvuku svého vlastního dechu.

Určitě se brzy vrátí.

KAPITOLA 2

Svíčka pomalu dohořívá a já se neodvážím pohnout. Sedím na studené zemi a začínám se třást zimou. Snažím se přesvědčit sebe samu, že je to jenom sen, ale dobře vím, že to tak není.

Elizabeth nepřichází. Rozpouštějící se vosk tvoří na hliněné podlaze roztodivné tvary a plamen svíčky se tiše třepotá.

Už jsem tu aspoň hodinu, ne-li víc. Nade mnou nikdo není. Nikdo nepřichází. Jakmile svíčka dohoří, octnu se v naprosté tmě.

„Elizabeth?“ zavolám tiše. Ona mě ale samozřejmě neslyší. Nikdo mě neslyší. Nikdo tu není.

Začíná mi kručet v břiše a prázdný žaludek se mi bolestně stahuje. Něco takového jsem ještě nezažila. V Seed nikdo nemá hlad. Vždy máme co jíst a pít.

„Děkuju ti, přírodo,“ zašeptám. Vtisknu si do dlaně polibek a přitlačím ruku k zemi. Cítím, jak je drsná, a v duchu si představuju, do jaké hloubky pode mnou sahá.

Kate a Jack si všimnou, že jsem pryč. Budou se na mě ptát.

Zavřu oči. Už to nemůže trvat dlouho.

Uvědomuju si, že se mi špatně dýchá. Co když ty trubky nefungují, jak mají? Co když se ucpaly a mně pomalu dojde vzduch? Namáhavě se nadechuju. Nemám kam jít. Udusím se tu snad? Takhle mám zemřít?

„Pomoz mi, přírodo,“ prosím. Musela mě vyslyšet, protože najednou nad sebou zaslechnu šustění listů a skřípavé šoupaní

modlitebního křesla. Dvířka se otevřou a dovnitř vnikne tak ostré sluneční světlo, že si musím zaclonit oči.

Jsem volná. Vyrazím ke schůdkům a málem se srazím s Elizabeth, která sestupuje dolů. Něco nese. Když se octne dole, sundá z té věci ubrousek. Je to miska polévky. Stojí v ní lžíce a na povrchu plave kousek chleba.

„Musím se rychle vrátit,“ vysvětluje Elizabeth tiše a pokládá misku na zem.

„Ale já jdu s tebou,“ tvrdím rozhodně.

„Přijdu pro tebe ráno. Hned po východu slunce.“ Chce mě obejmout, ale já ji popadnu za ruku.

„Ne, Elizabeth, nemůžeš mě tu nechat,“ pláču a můj pláč se v tomhle tichém hliněném kruhu přímo strašidelně rozléhá.

„Mysli na odměnu, Pearl. Budeš mít zdravou dělohu. A až Papa S rozhodne, že nastal pravý čas, budeš mít děti.“

„Ne.“ Snažím se zůstat klidná. „Ne, já tady nemůžu zůstat.“

„Musíš.“ Pokouší se mě setrást.

„Když mě tu necháš, umřu. Nedá se tu dýchat, Elizabeth.“ Chci, aby se na mě podívala. Chci, aby mě pochopila, ale ona už míří ke schůdkům, jako by se chtěla co nejdříve dostat ven.

„Pearl, musíš mě nechat jít,“ konejší mě a pak na mě pohlédne svýma jetelově zelenýma očima. „Příroda tě ochrání. Tady se ti nemůže nic stát. Jsi vyvolená.“ Elizabeth se konečně zbaví mé ruky a políbí mě na čelo. „Jsi v bezpečí, Pearl. Všichni tě máme moc rádi.“ Pak rychle vyběhne po schůdcích nahoru. Natáhnu se po její sukni, ale už je pryč.

Dvířka se zavřou a odstříhnou mě od slunečního svitu. Zůstanu tu jen já a ticho. Někde v hlíně se tu určitě vrtají brouci, ale ty neslyším. V hlínou prosyceném vzduchu vnímám jen svůj zrychlený dech a tlukot srdce.

Kleknou si a nahmatám misku polévky. Z její vůně by se mi měly sbíhat sliny, ale když pozvednu plnou lžici k ústům, je mi spíš na zvracení. Přesto se ji přinutím sníst a ucítím, jak se mi

v břiše rozlívá teplo. Přestane mě bolet žaludek, a tak ji nakonec vyližu do poslední kapky.

Znovu ucítím pach starobylé hlíny. Udeří mě do nosu a vnikne mi do vnitřností.

Zavřu oči a začnu počítat. Jedna, dva, tři. Dál a dál. Ale zase začnu panikařit. *Dýchej, Pearl, dýchej. Věř Elizabeth.* Vzpomeň si na její úsměv a na děťátko, které v ní roste. Budu mít bratříčka nebo sestřičku? Doufám, že to bude chlapec. Kdyby to byla dívka, přinutili by ji vlézt do této díry. A kdybych věděla, že je tady, nevydržela bych jen tak sedět.

Budu myslet na děťátko. Na každý jeho prstík. Budu myslet na Papu S a na všechno, co nám dává. Teď už jsem žena a mohla bych se stát jeho družkou. Představuju si jeho ruku v mé. Je mi zima, ale on mě zahřeje.

Musím spát.

V dálce slyším hudbu. Někdo tiše zpívá. Otevřu oči, ale stále mě obklopuje černá tma a ticho. Jsem v zemi a svíčka už dávno dohořela. Lezu po kolenou a rukama hmatám po zemi. Všude je jenom drsná a vlhká hlína. Pak prsty na něco narazím. Musí to být ty schody. Rychle po nich vyrazím nahoru, ale nahoře nahmatám jen zavřený poklop. Kdybych byla dost zoufalá, možná bych ho dokázala otevřít. Vší silou do něho zatlačím. Tlačím do něho tak silně, až mám pocit, že si zlomím zápěstí, ale poklop se ani nehne.

Ochable na něho zabuším. Znovu se rozpláču a stulím se na nejvyšším schodu do klubíčka. Je tu taková tma, že nevidím ani vlastní prsty. Je intenzivnější než ticho u nás v ložnici. Je černější než temná noc. Už neexistuje nic než zvuk mého pláče, který vsakuje do okolní hlíny. Moje životní síla mě opouští.

Pomalů se sesunu po schodech dolů a zůstanu ležet na zemi. Ze studené a tvrdé země mě začínají bolet všechny kosti.

„Elizabeth, prosím, přijď si pro mě,“ zašeptám. Políbím si dlaň a pak zvednu ruku nad sebe, do prázdné temnoty.

Poklop se s rachotem otevře a já se probudím. Dovnitř vnikne světlo, tlumené, ale dost silné, aby mě bodalo do očí.

„Jsem tady, Pearl.“

Je to Elizabeth. Rozsvítí lampu a já konečně zase vidím. „Všechno je v pořádku,“ utěšuje mě. „Už to máš za sebou.“ Usměje se na mě. „Teď se můžeš převléct.“

Podá mi rozevlátou zelenou sukni. Je nádherná. Ve světle svíčky se dotknu látky, ze které je ušitá. Je nesmírně jemná.

„Je to hedvábí,“ podotkne. „Ušila jsem ti ji, když ses narodila.“

Sundám si kalhoty a obleču si sukni. Cítím ji na holých nohou jako chladivé proudy vody. Elizabeth mi podá novou tkanou vložku.

„Vyměň si ji. Tu starou tu musíme po sedm dní nechat.“

„Budu se pro ni muset vrátit?“ zeptám se a cítím přitom, jak ve mně znovu narůstá panika.

„Už se sem nemusíš vracet,“ uklidní mě.

Vezme ode mě starou vložku. Je nasáklá mou krví. Položí ji zakrvácenou stranou na zem a otočí se ke mně. „O tomhle nesmíš s nikým mluvit,“ upozorní mě.

Sfoukne svíčku a začne stoupat po schodech nahoru. Rychle se rozběhnu za ní.

Jakmile se ocitneme venku, zavře dvířka, pokryje je listím a přitáhne těžké modlitební křeslo zpátky na místo.

Kráčíme čerstvým ranním vzduchem a všude kolem zpívají ptáci. Přestalo pršet. Moje smaragdově zelená sukně každému napoví, že už je ze mě žena.

KAPITOLA 3

Ruby umývá šálky a já pozoruju její malé prsty. I ona se jednou stane ženou. Vím, že to bude trvat ještě roky, ale nedokážu snést pomyšlení na to, že také bude muset zůstat uvězněná v zemi. Snažím se tu vzpomínku potlačit a usilovně se soustředím na zpěněnou vodu ve dřezu.

Vejde Jack a okamžitě si všimne mé sukně. Zastaví se. „Žena?“ zeptá se s úsměvem.

Zapřím se hrdostí. „Ano,“ špitnu.

Jack zaváhá. Zajímalo by mě, jestli i on začne krvácet a pak si bude moct nechat narůst vlasy jako strýčkové. Už je mu šestnáct, takže už to určitě nebude trvat dlouho. „Ale nezměníš se, že ne?“ zajímá se.

„Možná.“

„Raději ne,“ podívá se na mě. Pak se natáhne do dřezu a postříká mě vodou. Ruby vyprskne smíchy.

„Hej, dej pozor na mou sukni,“ rozesměju se.

„Nedám!“

A tak ho taky postříkám. Vyběhne z místnosti a vletí rovnou do náruče strýčka Smitha.

„Opatrně,“ napomene ho strýček Smith. Ale nezlobí se. Nikdy se nezlobí. Přestože je to tu zakázané, ze dvou našich strýčků byl vždy mým oblíbencem. Má vousy v barvě podzimu a docela dobře si dovedu představit, že vyrostl v lese.

Jack natáhne ruku a zašustí mou sukní. „Z Pearl už je žena,“ oznámí.

Vidím, že strýčkovi něco krátce zableskne v očích, ale pak se vroucně usměje. Obejme mě a já si v tom okamžiku strašně přeju být zase dítětem.

„Pamatuju si na okamžik, kdy ses narodila,“ zavzpomíná a potřese přitom hlavou. „Měla jsi tak světlé vlasy, že jsem při pohledu na ně téměř oslepl. A z tvého řevu nám všem málem popraskaly bubínky v uších.“ Zasměje se a vrásky kolem očí se mu spojí dohromady. Vezme mou ruku do svých. „Ale teď už s tebou žádné potíže nejsou.“

„Ale ano, jsou,“ skočí mu do řeči Jack. „Strýčku Smithi, vždyť ty aspoň o polovině věcí vůbec nevíš.“

Rozesměju se. Moje nahé nohy se pod sukní dotýkají.

Ruby vytáhne ruce ze dřezu a osuší si je utěrkou. Přistoupí ke mně a dotkne se látky mé sukně. „Opravdu už jsi žena?“

„Ano,“ potvrdím. „A jednoho dne jí budeš i ty.“

Široce se usměje, ale já se snažím nepředstavovat si ji samotnou v zemi.

Na dřevěném stole na louce je připraveno první jídlo. Moc ráda na tom místě jím. A dnes je navíc můj oblíbený den, protože v pátek máme vždycky volno. Pokud Papa S neurčí jinak, můžeme klidně ležet celý den v trávě a pozorovat oblohu. Jakmile sníme jídlo z prostřeného stolu a uklidíme, je celý zbytek dne náš.

Oknem pozoruju, jak Bobby rozděljuje vidličky. Zastaví se a jednu zvedne proti slunci. Ačkoliv je na svých pět let velice malý, zdá se být chytrější než kdokoli z nás. Často mi říká, že s ním příroda hovoří prostřednictvím jisker světla – a já myslím, že jí právě teď pozorně naslouchá.

„Pearl, můžeš vzít ven ty misky?“ požádá mě Elizabeth, která právě vchází dovnitř. „A Jacku, tamhle na boku jsou sklenice. Ten stůl se sám neprostře.“

Popadnu misky a vyběhnu na louku. Slyším, jak se za mnou Elizabeth s Jackem smějí. Tráva mi dosahuje až po kolena.

Opatrně, abych trávu moc nepošlapala, se prodírám vpřed. Přeju si, abych nic nenesla. Nejraději bych totiž ruce svésila dolů a špičkami prstů se dotýkala stébel.

Bobby projde kolem mě. Vtiskne si polibek do dlaně a mávne jí směrem ke mně. To mě vždycky rozesměje. Nemůže se dočkat, až vyroste a bude jako strýčkové.

„Prozradila ti dnes příroda něco?“ zajímám se.

„To je tajemství,“ odsekne, než zmizí v domě.

Zatímco pokládám na každé místo jednu misku, objeví se u stolu Jack se stohem sklenic v každé ruce.

„Za co ses dnes modlil?“ vyzvídám.

„Dnes jsem ještě nebyl venku. Musel jsem pomáhat strýčku Johnovi s pítkem. Kapala z něj voda, a tak jsme ho opravili.“

Pohlédnu na něho. Je pyšný, že ho strýčkové konečně nechávají pomáhat a dělat pořádnou manuální práci. Dlouhá léta, zatímco jsme si hráli, jsme je jen pozorovali. Práce s kladivem a dalším náradím, veškeré to opravování a budování, Jackovi jednoduše učarovalo. Jak pomalu roste, začínají ho k tomu pouštět a učit.

„Vždyť už je čas, abys začal dělat něco pořádného,“ rozesměju se. Popadne ze stolu utěrku a mrskně ji po mně.

Společně kráčíme kolem stolu. Já pokládám na jednotlivá místa misky, on k nim staví sklenice, dokud není prostřeno všech jedenáct míst. Zastavím se a pozoruju mravence, který se rozhodl vyšplhat na jednu lžici. Položím před něj palec a doufám, že bude ochotný vlézt mi na ruku. On se ale otočí a zmizí za hranou stolu.

Ohlédnu se k domu a chvíli pozoruju jeho okna, červené cihly místy pokryté břechanem a komíny na střeše. Víím, že na světě neexistuje místo, kde bych byla raději.

Z kuchyňských dveří se vynoří Heather. V každé ruce nese vázu s lučními květinami. Pár modrých květů si zapletla do vlasů, které tu a tam vykukují mezi jejími kudrnami. Už brzy budu moct udělat totéž.

Položí vázy na stůl a přistoupí ke mně. „Příroda z tebe udělala ženu,“ vře se na mě usměje. Políbí si dlaň a otiskne mi ji na břicho. Pak mě obejmě a její kudrnaté vlasy zasypou celý můj obličej.

„Jsem tak šťastná,“ přiznám se, když se odtáhne a podíváme se na sebe. Jsem přesvědčená, že v jejích očích zahlédnu vzpomínku na kruh v zemi. Možná je to dobré místo.

„Jsem na tebe moc pyšná,“ poznamená a já cítím, že se směju každou částí svého těla.

S prázdnýma rukama se s Jackem vracíme k domu. „Co budeme dnes dělat?“ zeptá se a prohrábne si krátké vlasy.

Neodpovím mu, protože u dveří do kuchyně zahlédnu Kate. Víím, že upírá pohled na mou sukni. Usměju se na ni.

„Takže jsi to zvládla,“ poznamená. Mluví o té díře v zemi? O tom přece nemáme mluvit. „Teď už jsme stejné.“

Vezme mě do náruče a já ucítím její teplo. Představím si, že krvácí jako já a že stejně jako já neví, co se děje. Ale když se odtáhne, spatřím jí v očích něco jiného.

„Už si můžu nechat narůst vlasy,“ natrásám se. „Budeme zase vypadat jako sestry.“ Natáhnu ruku a pohladím ji po vlasech. Máme stejně blondaté vlasy, ale moje jsou rovné a jí se kroutí jako zurčící voda.

Elizabeth stojí u sporáku, vařečkou míchá ovesnou kaši v ohromném hrnci a tiše si přitom prozpěvuje. Pozoruju, jak na ni oknem dopadají sluneční paprsky. Ozařují její rudé rty a mandlově tvarované oči a víím, že je nejkrásnější bytostí na světě. Jako vždycky, i tentokrát si přeju, aby mou biologickou matkou byla právě ona.

Vím, že přát si něco takového není správné. Všichni jsme dary země a patříme všem ženám v Seed. Já si ale i přesto moc přeju, abych patřila výhradně jí.

Vší silou tu myšlenku potlačím. Dnes chci být jen šťastná.

„Dobře, děvčata. Odneste to ven. Já zajdu za Papou S a povím mu, že můžeme jít.“

Někteří členové rodiny už sedí u stolu. Nádoba s kaší je těžká, a přestože jsem kolem ucha omotala utěrku, pálí mě do prstů. Strýček John vyskočí a pomůže nám postavit hrnec na bytelný dřevěný stůl.

„Děkuju, děvčata,“ usměje se a něžně pohladí Kate po hlavě. Je velmi vysoký, mnohem vyšší než strýček Smith, a má tak silnou ruku, že Kate vedle něho vypadá jako holčička. Nepatrně sebou trhne a rychle se od něj odtáhne. Nevím, co to má znamenat, ale Kate se mému tázavému pohledu vyhne.

Posadíme se. Právě v té chvíli vyjde ze dveří Papa S a všichni radostně vydechneme. Pomalu kráčí ke stolu. Dnes má po svém boku Rachel, která z něho nespustí úsměvem rozzářené oči. Jednou rukou si přidržuje u úst květinu a druhou se drží Papy S. Vypadá to, jako by byla jeho družkou už nesmírně dlouho.

Papa S je sotva tak vysoký jako ona, ale jeho dobrota ho činí mnohem větším. Dlouhé vlasy má dnes rozpuštěné. Splývají mu po ramenou jako stříbrná řeka. Uvědomím si, jak silnou lásku a úctu k němu cítím. Intenzita jeho pohledu a hluboké vrásky, které jsou oslavou jeho věku, mě vždy úplně očarují.

Dotknu se své sukně a usměju se. Doufám, že si mě Papa S všimne. Možná že už brzy nastane okamžik, kdy si budu držet květinu u úst já, kdy se na mě všichni budou dívat a budou vědět, že jsem jeho družkou. Představa, že kráčím po jeho boku, mi ozáří srdce slunečním paprskem.

Jakmile přijde ke stolu, vstaneme. Všichni zároveň si vtiskneme polibek do dlaně a zvedneme ji k obloze. Papa S nad námi mávne rukou a všichni se posadíme.

„Modleme se,“ přikáže silným hlasem. A tak zvednu hlavu a přidám se k tichému mumlání ostatních. Vzduch je teplý a vysoké stvolý trávy se ani nepohnou. Toto je štěstí.

Snažím se soustředit na své poděkování, ale v duchu zalétnu k Elizabethinu naběhlému břichu. Představuju si dítě, které je uvnitř smotané do klubíčka, a každým dnem roste. Čeká a roste a mžourá do inkoustové vlhké temnoty. Až se narodí,

pohlédnu mu do tváře a uvidím, zda je jako já. Budu hledat společné znaky, které by mi prozradily, jestli je mým pokrevním sourozencem. Ale i kdyby to tak bylo, nebudu se k němu chovat jinak než k ostatním.

„Dejme se do jídla,“ pokyne nám Papa S, a tak všichni skloníme hlavy a začneme podávat své misky k hrnci s chladnoucí kaší.

Není to moje oblíbené jídlo. Než se ke mně miska dostane zpátky, Elizabethino kouzlo už dávno vyprchá a kaši pokryje tuhý škraloup. Abych se dostala k mazlavé směsi pod ním, musím ho prorazit lžící.

„Je to vynikající, Elizabeth,“ mlaská Jack a já vím, že to myslí vážně. Jeho srdečnost je přímo nakažlivá. Já jím rychle a moc se těším na čerstvý chléb a sladkou marmeládu.

Po jídle co nejrychleji sklídíme nádobí ze stolu. Letos v létě není mnoho teplých dnů a tak zatímco strýčkové odpočívají u stolu, chceme si co nejdřív užívat svého volného času.

„Děkuju, Pearl,“ řekne Rachel a podá mi svou misku. Papa S se na mě usměje a já se zachvěju hrdostí. Nic ale neřekne a v jeho očích se neobjeví ani záblesk poznání. Škoda že nemám dost kuráže a nezeptám se ho: *Všiml sis? Všiml sis, že už jsem žena?* Namísto toho ale jen posbírám lžice a beze slova se vrátím do domu.

Je teprve brzké dopoledne, ale v kuchyni už začíná být nepříjemné horko. Jack otevře dveře i okna vedoucí na louku dokořán, ale vzduch se ani nepohne.

„Pospěšte si, bando líná,“ chichotá se Jack a lechtá Ruby a Bobbyho tak dlouho, dokud jim nepodklesnou nohy a nezhroutí se na kamennou podlahu.

„Ty nám zrovna nepomáháš,“ ohradí se Kate a postříká Jacka mýdlovou pěnou. Jack si se smíchem otře bubliny ze šlí, bez kterých by mu spadly kalhoty.

„To stačí,“ ozve se hlas ode dveří. Heather obvykle nezní tak přísně. Dřív ke mně bývala velice milá, ale teď mě pozoruje

chladným a očima a její rty přitom tvoří úzkou čárku. „Papa S si přeje trochu mléka,“ oznámí, aniž by se obracela na někoho určitého.

„Hned ho přinesu,“ vypískne Ruby, odloží utěrku a rozběhne se k lednici.

„Ne, to je v pořádku,“ odfrkne Heather a natáhne se pro sklenici do příborníku. Ruby na ni zklamaně pohlédne, ale Heather si toho zřejmě vůbec nevšimne. Vezme jí z rukou džbán a nalije mléko do sklenice. Všichni sledujeme, jak vrací džbán do lednice a odchází zpátky na louku.

„Co je to s ní?“ podívím se.

„Řekla bych, že žárlí na Rachel,“ nadhodí Kate. „Vsadím se, že doufala, že si dnes Papa S vyvolí novou družku.“

Novou družku. Budu to já?

„Nesmí žárlit,“ rozumuje Ruby a tváří se udiveně. „Je to zakázané.“

„Člověk ale nedokáže poroučet svým citům, nebo ano?“ připomene jí Kate. Zaletí pohledem k Jackovi, tak rychle, že kdybych mrkla, ani si toho nevšimnu. Víím ale, že se mi to nezdálo, protože Jack v tom okamžiku zrudne jako pivoňka a sklopí pohled ke svým nohám.

Najednou mi po páteři, odshora dolů, přejede mráz. Nevím, co to znamená, a proč se to stalo, ale než o tom začnu přemýšlet, je to pryč.

Nevědí, že jsem tady, nevědí, že jsem navždy zavřená na půdě tohoto domu. Že je pozoruju. Že jedno z nich je mé.

Nevědí, že si pamatuju, jak ve mně rostl nový život. A že když nastal čas, bouře v mém lůně mě rozřala vedví. Bodání se změnilo v pálení a drásání, které vyvrcholilo vytlačením hlavičky. Naposledy jsem se vzepjala a na světě se objevila nová bytost z masa a kostí. Moje dítě.

Netušila jsem, že mě s dítětem spojuje slizká, jako had dlouhá pupeční šňůra. Když ji odstříhávali, moje dítě plakalo.

Vzpomínám si, jak jsem se ptala: „Ubližujete mu?“ Ani mi neřekli, zda jsem porodila dívku nebo chlapce.

„Dítě je v pořádku.“ Strýček se usmál a přitlačil mi na čelo chladivý obklad. Nechtěl mi pomoci, chtěl mě udržet na lůžku.

„Můžu si ho pochovat?“ zajímala jsem se. Ale pak jsem znovu pocítila křeče. Moje matka mi stála mezi nohama a tahala za tu ustříženou šňůru.

„Co se děje?“ vykřikla jsem.

Strýček se znovu usmál. „Důvěřuj nám,“ řekl. „Důvěřuj nám.“

KAPITOLA 4

Nerozbrečí se. Přestože mu z rány na noze prosakují kapky krve, vím, že neuroní jedinou slzu. Zatímco mu v chodidle hledám další trny, Bobby jen svažší obličej.

„Na podzim nám dávají ostružiny,“ poznamenám a jemně se konečky prstů dotknu maličkých plodů. „Tak jim takové malé škrábnutí musíme odpustit.“

Bobbyho obličej zůstává zkroucený bolestí. Utrhnu list kapradiny a přitlačím mu ho na ránu. Pokusí se mi vytrhnout, ale já ho držím pevně a čekám, až list začne působit.

Když je hotovo, postavím se a otřepu si ze sukně zaschlé bláto. „Pojďme, než se spustí déšť.“

Bobby si o mě opře hlavu. „Děkuju, Pearl,“ prohodí. Chvilí takhle spolu stojíme a já mám chuť mu povědět: *Myslím, že jsi můj pokrevní bratr*. Když se tenkrát před pěti lety narodil, když se Elizabeth a Rachel ukázaly s prázdnými břichy a když strýčkové vzápětí přinesli dvě vrnící děti, bylo mi to jasné. Spatřila jsem Bobbyho a věděla jsem, že patříme k sobě.

Neřeknu ale nic. Namísto toho ho vezmu za ruku a opatrně se lesem vracíme zpátky do Seed.

Brzy začne pršet, ale to už pomáháme Elizabeth v kuchyni. Od chvíle, co jsem se před třemi dny stala ženou, poprvé prší. V kuchyni se objeví Kate a došne prstem do měkkého sýra, který vymačkávám v kousku mušelinu. S úsměvem se

ji pokusím plesknout, ale Kate je rychlejší a odtáhne ruku dozadu.

„Ahoj, ty ranní ptáče,“ usměje se na mě. „Odešla ses modlit dřív, než jsem otevřela oči.“

„Šla jsem ven s Bobbym.“

„Viděli jsme drozda,“ oznamuje Bobby vesele. „Mluvil se mnou.“

„Než odletěl, stačili jsme se desetkrát pomodlit,“ upřesním.

„Já jsem musela jít ven sama,“ utrousí s pokřiveným úsměvem. „Mám prostě smůlu.“

Nechápu, proč v těchto dnech říká takové věci. Ráda bych se jí na to zeptala, ale něco mě drží zpátky.

„Ve všem se skrývá něco krásného,“ prohlásí Elizabeth ve chvíli, kdy se do kuchyně přihrne Rubby a déšť začne prudčeji bušit do střech. Odložíme utěrky, přejdeme k otevřeným dveřím a hledíme do deště.

„Líbí se mi, jak kapky dopadají na zem,“ zasní se Ruby.

„Později budeme muset jít ven i v dešti. Je potřeba přinést mrkev,“ připomene Elizabeth. Stojí vedle nás, s jednou rukou na Bobbyho rameni a druhou opřenou o sklo.

Pohlédnu na její prsty a položím ruku vedle její. Jsem přesvědčená, že naše ruce vypadají stejně. Obě máme štíhlé prsty a úzká zápěstí.

Podívá se na mě a usměje se. „Jsou to jen ruce,“ prohodí a já se divím, jak může vědět, na co myslím.

„Tak pojďme hned,“ navrhone Kate. „Bude to legrace.“

„Ty ne, Kate,“ ozve se za námi hlas.

V kuchyni se objeví strýček John. Kvůli prudkému dešti jsme ho vůbec neslyšeli přicházet. Ruby se rozběhne a skočí mu do náruče. Vyhodí ji vysoko do vzduchu a zase ji chytí. Jakmile se octne bezpečně v jeho náruči, popadne ho Ruby za konce vousů.

„Máš ve vlasech stříbro,“ ohlásí Ruby.

Strýček John vyprskne smíchy. „Příroda mi začíná barvit hlavu do šeda.“

Jsem tak zvyklá na čerň jeho vlasů, že si vůbec nedokážu představit, že by mohl zešedivět. Nemyslím si ani, že bych to chtěla.

Strýček John znovu vyhodí Ruby do vzduchu.

„Už je na to moc velká,“ vytkne mu Elizabeth.

„V pěti letech ji ještě můžu vyhazovat do vzduchu,“ brání se strýček John a Ruby se rozesměje.

„Poraníš si záda,“ varuje ho Elizabeth a on konečně postaví Ruby na zem.

„Heather potřebuje víc mouky,“ oznámí strýček John. „A já potřebuju, aby mi Kate pomohla s kolem.“

Kate se zaškaredí. „Pomáhám Elizabeth,“ vyhrkne.

„Žádám tě, abys šla se mnou.“

Vyjde z místnosti a Kate ho následuje. Udiveně sleduju, jak se za jeho zády šklebí.

Koutkem oka mrknu na Elizabeth, ale nejsem si jistá, jestli to taky viděla. Pokud ano, kdoví jaký trest na Kate čeká?

„Babička Willow potřebuje tinkturu,“ obrátí se na mě Elizabeth. „Skočíš za ní? Necítí se dnes dobře.“

„Samozřejmě,“ přikývnu, ale přitom ve mně zatrne. Nemůžu to nikomu říct, ale babička Willow mi nahání strach. Ze svého pokoje nevychází už tak dlouho, že její mysl sešla stejnou měrou jako její kůže.

Má ložnici v přízemí. Vyjdu z kuchyně, přejdu předsíní a dám se do chodby obložené kachlíky. Nedokážu odolat pohledu do Síně odpuštění. Navštívila jsem ji jen jednou a víckrát po tom netoužím. Projdu ještě jednou krátkou chodbou a už stojím před pokojem babičky Willow.

Neklepu. Víím, že je hluchá. Pomalu zatlačím do těžkých dřevěných dveří a do nosu mě udeří její pach. Snažím se ho nevnímat. Snažím se přesvědčit sebe samu, že je to stejně přirozený pach jako vůně květin na louce. Ale není to tak. Tohle je pach rozkladu.

Přinutím se vkročit dovnitř. Přinutím se usmát, přestože ode dveří vidím, že babička Willow má pevně zavřené oči. Tvrdě spí a její chrápání zní jako vrzání starých větví.

Neslyšně se přisunu blíž a položím sklenici čerstvé šťávy s několika kapkami tinktury na malý noční stolek, který stojí vedle postele.

„Babičko,“ zašeptám, ale ona se ani nepohne. „Babičko Willow.“ Nahnu se nad ni. V tom okamžiku prudce otevře oči a zahledí se do mých.

„Sylvie, ty jsi přišla,“ vydechne a její hlas mi připomene únik páry nad hrncem.

„To jsem já, babičko, Pearl.“ Ona mě ale nevidí. Natáhne ruku a proplete si prsty s mými. Mám nutkání utéct, ale vím, že nemůžu.

„Já jsem věděla, že se vrátíš,“ zahuhlá. Zvedne druhou ruku a chce mě pohladit po tváři. Víím, že bych neměla, ale přesto ucuknu.

„Babičko, já jsem Pearl.“ Třesoucíma se rukama vezmu ze stolku sklenici se šťávou. „Musíš to vypít.“ Měla bych jí pomoci posadit se, ale mám strach, že pod tenkou noční košilí ucítím její křehké kosti. Proto jí jen nepatrně nadzvednu hlavu. Zatváří se zmatečně. Přidržíím jí sklenici u úst a pomalu, podle toho jak polyká, ji nahybám. Přesto jí trocha vzácné tekutiny vyteče koutkem úst a steče dolů po krku. Po celý čas mě pozoruje zastřeným zrakem.

Jakmile je sklenice prázdná, vezmu pečlivě složenou hnědou utěrku, která leží na stolku, a jemně setřu kapky vybyřnané šťávy.

Babička Willow na mě hledí. Po chvíli se v jejím pohledu něco změní. Jako by najednou pochopila, kdo jsem. Zanaříká a já jí otru slzy z očí.

Počkám, dokud nepřestane plakat.

„Babičko, všechno je v pořádku.“ Odvážím se natáhnout ruku a pohladit ji po vlasech. *Je jako dítě*, řeknu si. *Je jako dítě*.

Zavře oči, a tak se obrátím k odchodu. Po cestě ke dveřím za sebou zaslechnu šramot.

Ohlédnu se. Sedí na posteli a chystá se mě zavolat zpátky.

Vyrazím z pokoje tak rychle, že za sebou ani nestihnu zavřít dveře.

KAPITOLA 5

Elizabeth mi vysvětlila, že nějakou dobu teď další požehnání neprožiju, ale časem si mé tělo zvykne a bude je prožívat každý pár týdnů. Uleví se mi, že v kalhotkách nemusím neustále nosit drsnou vložku. A můžu si zase zaplavat.

Mezi stromy zahlédneme hladinu našeho jezera. Dnes je nádherné, protože se na jeho hladině třpytí slunce. Čím jdeme blíž, tím víc z jeho krásy vidíme. Tvoří téměř dokonalý kruh. Stromy jako by o kus ustoupily a k hladině se tak svažuje jen hladký travnatý břeh. Jezero je na krajích mělké, ale uprostřed je tolik vody, že nikdy nedosáhneme na dno. Dnes je modré, jak se v něm odráží jasná obloha. Slunce mě pálí do ramenou a zvyšuje mou chuť skočit do vody.

„Kdo tam bude první?“ vyzve nás Jack, odstrčí mě i Kate stranou a za běhu si strhává košili. Nezůstaneme pozadu a svým křikem vyplašíme ptáky ze stromů.

„Za ním!“ zavolá na mě Kate. Odhodím tašku a přetáhnu si košili přes hlavu. Zatímco Jack zápasí s kalhotami, Kate na něho skočí a povalí ho na zem. Moje nová sukně se snadno svléká, takže je oba předstihnu. Pod nohama cítím uschlou trávu, ale za chvíli už jsem ve vodě.

S cákáním vběhnu do jezera. Po nahých zádech mi tančí horké sluneční paprsky, ale do kotníků a lýtek se mi zakousne ledová voda. Zastavím se a zalapám po dechu, zrovna ve chvíli,

kdy kolem mě proletí Jack a po hlavě skočí do vody. Vyplave o kus dál.

„Pojď, Pearl,“ křikne. „Je to snazší, když to uděláš rychle.“ Znovu ponoří hlavu, několikrát kopne a zmizí pod hladinou.

„Kdo doplave doprostřed jako poslední, bude prát strýčkovi Smithovi spodní prádlo,“ zařve mi do ucha Kate a vrhne se do vody.

Nezbývá mi, než je následovat. Nadechnu se a ponořím se do studené vody. Je to obrovský šok, ale dole je to přímo úžasné – s vodou nade mnou i kolem mě se svět změní v tiché šumění. Jsem tu jenom já a chlad.

Vystrčím hlavu nad hladinu, nadechnu se a zamírím k Jackovi, který už šlape vodu uprostřed jezera.

„Dnes je voda krásně průzračná,“ raduje se. Vytáhne ruce nad hladinu a stejně jako já jimi opisuje ve vodě kruhy, aby se udržel nahoře.

„Jsem ráda, že v náš volný den svítí slunce.“ Položím se na záda a pomalu máchám rukama. Obloha je nádherně jasná a neruší ji jediný mráček.

Dokázala bych takhle ležet a být šťastná navždy.

Od břehu ke mně dolehne křik. Neochotně zvednu hlavu a spatřím Bobbyho. Je ve vodě a v kostnaté ruce zvednuté nad hlavu třímá Rubyiny sandály.

„Vrať mi je,“ zlobí se Ruby.

„Poplavu jí na pomoc,“ rozhodne se Jack a zamíří k Bobbymu. Kopne a stříkne vodu Kate do obličeje. Kate si utře oči a dál šlape vodu. Sledujeme, jak Jack silnými tempy rozráží hladinu, dokud se nedostane na mělčinu.

„Dost,“ slyšíme ho a vidíme, jak bere sandály z Bobbyho rukou. Pomalu plaveme za ním.

„Jestli nepřestane fňukat, hodím jí ty sandály na hlavu,“ rozčiluje se Kate. Připlavaly jsme do mělké vody, kde se můžeme nohama dotknout bahnitého dna. Protéká nám mezi prsty jako studený jíl a ačkoliv na tom není nic špatného, mně to vů-

bec není příjemné. Představuju si, že v tom blátě leží kosti nějaké mrtvoly. Rychle oběma nohama ucuknu. Chci si zapamatoval jen chladivý dotek vody.

Vylezeme na břeh a lehneme si do trávy. Jack se posadí vedle nás a zahledí se na hladinu jezera. Na kůži se mu lesknou kapky vody. Jsem překvapená, jak svalnatá má ramena. Čas mění i jeho a já si občas přeju, aby trochu zpomalil. Kdybych mohla, požádala bych přírodu, aby aspoň na chvíli zastavila tikání svých hodin.

„Heather říká, že nějakou dobu nesmím prodávat na trhu,“ ušklíbne se Kate. Otočí se na lokti a podívá se na mě.

„Proč?“

„Protože pokukuje po cizích chlapcích,“ nabídne Jack vysvětlení, pohlédne přes rameno a usměje se.

„Opravdu?“ zajímá mě. „To je nebezpečné, Kate.“

„Nic takového nedělám.“ Posadí se, vymačká si z vlasů vodu a stříkne jí po Jackovi.

„Tak proč by ti to jinak zakázali?“ diví se Jack.

Kate se zase opře o lokty a vzdychne. Zvrátí hlavu dozadu, dokud se její vlasy nedotýkají země. Nechává si je růst už celý rok, od té doby, co se stala ženou. Jack odvrátí pohled.

„Strýček John tvrdí, že s cizími lidmi nesmím mluvit. Tak jsem se ho zeptala, jak jim mám prodávat fazole, když s nimi nesmím mluvit. Neodpověděl mi, ale zakázal mi tam chodit.“ Položí se na zem a zastíní si oči rukou. „Blbec,“ zamumlá si potichu do dlaně.

Zůstaneme s Jackem jako opáření. Nikdy dřív jsem tak Kate neslyšela mluvit, a o strýčcích už vůbec ne. Neodvážuju se na ni ani pohlédnout. Bojím se, že se za stromem náhle objeví Papa S a vrhne se na nás. Je všude. Vidí a slyší všechno. Bude za to Kate potrestaná?

„Už to nikdy neříkej, Kate,“ zašeptá Jack, aniž se otočí. Kate neodpoví. Sama určitě ví, že zašla příliš daleko.

Naobědváme se spolu s dětmi. Máme kousky chleba s plátky syra. A k tomu bramborový salát, který zbyl od včerejší ve-

čeře. Zakousnu se do malého rajčete. Rozprskne se a vykrvácí mi svá semínka na jazyk.

„Budeš mít spálená ramena, Jacku,“ upozorní Kate Jacka a poodejde ke své tašce, zatímco já balím zbytek sýra do papíru.

„To bude v pořádku,“ houkne a dotkne se dlaněmi rozpálené kůže na svých ramenou.

„Papa S nebude mít radost, když se budeš loupat,“ upozorní ho. „Počkej, zabere mi to jen chvíličku.“ Klekne si za něho, otevře láhev s opalovacím krémem a nalije si trochu do dlaně. Dotkne se ho a Jack ztuhne. Drží hlavu zpřímá a nepohne se mu ani sval.

A někde v mém nitru se opět objeví ten zvláštní pocit. Křevovitě se mi stáhne žaludek a je mi na zvracení.

Jack rychle vstane. „To stačí,“ vyrazí ze sebe a bez ohlednutí se rozběhne, skočí do vody a mocnými tempy zamíří k protilehlému břehu.

Podívám se na Kate. Na rtech jí pohrává smutný úsměv. Klečí, láhev s opalovacím krémem má položenou v trávě vedle sebe a mezi kolena jí v trávě zůstává otisk Jackova těla.

„Co je s ním?“ chci vědět.

Usměje se, podívá se na mě a nepatrně potřese hlavou. Chci se zeptat, co to znamená, ale najednou mi připadá strašně vzdálená.

„Je v pořádku,“ zahloubá se a položí se na břicho.

Lehnu si na záda. Každým kouskem svého těla vnímám žár dne. Za zavřenými víčky vidím rudé slunce. Slyším, jak Ruby a Bobby dovádějí ve vodě. Někde v tom hluku se určitě skrývá i máchání Jackových paží.

Nevím, jestli jsem kdy prožila krásnější den.

★ ★ ★

Odtrhli tě ode mě. Vzali tvé malé tlukoucí srdíčko a odnesli ho pryč. Jemná kůžička nově narozeného děťátka zmizela z mého dosahu.

Zkoušela jsem to. Přísahám, že jsem to zkoušela.

„Chci si nechat své dítě u sebe!“ křičela jsem za nimi.

„To dítě patří matce přírodě. To dítě patří nám všem.“

Ne. Moje dítě patří mně.

Křičela jsem, kousala jsem a škrábala jsem, ale oni zůstali tvrdí jako kámen.

A zavřeli mě tady. Úplně mě od tebe odřízli.

Ale já jsem tvá matka. Jsem tvá matka.

Zvednu ruku a dotknu se chladné okenní tabule.

„Jsi mé,“ zašeptám skrz sklo.

KAPITOLA 6

Šplhat na Skály úsvitu v sukni, a ne v kalhotách, mi připadá poněkud zvláštní. Slunce dosud nevyšlo a kolem holých nohou mi krouží chladný vzduch. Jack jde přede mnou. Jeho ramena vypadají velmi široká. I přes košili vidím, jak mu hrají svaly na pažích. Zřejmě vycítil, že ho pozoruju, protože se otočí a usměje se na mě. Všimne si Ruby, která ospale klopýtá po mém boku. Zastaví se a vezme ji do náruče. Ruby mu zaboří nos do krku a Jack se znovu vydá na cestu.

Vždycky mě udivuje, jak tiše se dokážeme pohybovat. Jak téměř každý ze Seed umí procházet lesem a šplhat po skalnaté stezce až nahoru na vrchol a přitom nepromluvit jediné slovo. Papa S kráčí v čele a vede nás ubývající tmou. Ohlédnu se. Daleko za mnou jde Elizabeth a podle všeho jí není moc dobře. Dítě v jejím břiše už je určitě pořádně velké a díky němu je její chůze pomalá a namáhavá. Blondaté vlasy, které si stáhla z obličeje, září do tmy. Opírá se o hůl, kterou dřív používala babička Willow.

Vítr ustal a všude kolem nás se rozezpívali kosi. V takové chvíli si vždy uvědomím, že stojí za to takhle brzy přerušit své sny.

Zahneme za skalnatý roh a v horském hřebenu se před námi objeví obrys Skal úsvitu. Posadíme se na ně a přivítáme na nich slunce. Čím jsme blíž, tím silněji slyším hlas přírody, která ke mně promlouvá ze šedivých kamenů.

Když dorazíme ke skalám, posadím se vedle Jacka, který má

na klíně Ruby. Cítím jeho žár a přestanu se chvět zimou. Natáhnu ruku a propletu si prsty s jeho. Heather mě vezme za druhou ruku. Usměje se na mě, ale jako by jí z očí zmizela skutečná radost. Mám dojem, že se její pravé já každým dnem vzdaluje a nahrazuje ho smutek. Opravdu žárli? Není mi to příjemné, protože v Seed nikdo není nešťastný.

Temnota kolem nás pomalu ustupuje a do okolního světa začínají pronikat barvy. Shluk stromů hluboko pod námi přechází z šedé v modrou a nakonec v zelenou. Pole se tetelí nacheč, dokud ho svými paprsky neozlatí slunce. Zatajím dech. Tento okamžik miluju. Nejraději bych zastavila čas a navždy si vtiskla do paměti vše, co vidím a cítím.

Na obloze začne převládat modrá. Papa S vstane a zvedne dlaně ke slunci. My ostatní zůstaneme sedět, ale navzájem se pustíme a také zvedneme ruce k obloze. Nemůžu být šťastnější. Koutkem oka pohlédnu na Jacka. Zvrátil hlavu k obloze a já obdivně sleduju linii jeho hrdla.

„Děkujeme ti, matko přírodo,“ zvolá Papa S.

„Děkujeme ti, matko přírodo,“ opakujeme všichni a naše hlasy se vroucně nesou ke slunci.

Papa S se posadí na zem a položí ruce do trávy. Ty ruce dobře znám, vím, že jejich bělosti se jen zřídka kdy dotkne slunce. Podívá se na nás a my poznáme, že je čas začít.

„Přírodo,“ spustíme. „Děkujeme ti, že jsi přivedla Papu S do Seed. Zachránil nás. Ochraňuje nás. Na oplátku ti dáváme vše.“ Slova ze mě plynou a spojují se s hlasy celé rodiny. „Protože nic víc nepotřebujeme. Máme strýčky, kteří nás vedou, máme jídlo, máme lásku. Nasloucháme ti, matko přírodo, a řídíme se jen tvými pokyny.“

Políbíme si dlaně a přitlačíme je k zemi.

Papa S se najednou začne třást. Znovu zvedne ruce, ale tentokrát mi to připadá, jako by ho za ně tahal někdo neviditelný. Cuká sebou a vlasy mu narážejí do zad. Bobby vyhledá mé oči a hledá u mě útěchu. I já se však bojím.

Strýček John vstane.

„Drž se zpátky,“ zavelí Papa S hlubokým hlasem, který rachotí mezi skalami. Mám nutkání zakrýt si uši. Ráda bych slyšela jeho normální hlas. Namísto toho z něho ale vycházejí podivné zvuky a nesrozumitelná slova. Mluví čím dál hlasitěji. Nakonec prudce zvrátí hlavu dozadu a zvedne obě ruce vysoko do vzduchu.

Teprve po chvíli se zhroutí na zem. Ruce nechá bezvládně ležet na zemi a pozoruje nás žhnoucíma modrýma očima. Pak se usměje.

„Dozvěděl jsem se něco nového,“ vrátí se mu jeho normální hlas. „Zjistil jsem, že někdo z nás potřebuje odpuštění. Někdo z nás si umazal svou čistou duši blátem.“

Někteří členové rodiny se nervózně zavrtí. Znamená to, že se z nějakého důvodu cítí provinile? Já se ani nepohnu, ale s narůstající panikou pátrám ve své paměti. *Jsem to já?* Vzpomenu si na tu díru v zemi. Copak mě tajně sledoval? Ví, že jsem měla strach? Papa S nás pozoruje. Snažím se zůstat klidná a potlačit vzpomínky na Síň odpuštění, ale ve skutečnosti mě svírá strašlivý strach.

Heather mě vezme za ruku. Mrknu na ni a ona nenápadně zavrtí hlavou. Zklidním dech a zadívám se na horizont. Zahledím se na krásu okolních kopců, které vystupují proti obloze. Sedím na Skalách úsvitu. Jsem v bezpečí. Je slyšet jen zpěv ptáků a dech mé rodiny.

Papa S se postaví. Omete si hlínu z kolen a otře si ruce. Jeho úsměv je jako med a já vím, že ho máme zase zpátky.

„Úsvit byl pozdraven,“ zhodnotí spokojeně a láskyplně rozpráhne ruce směrem k nám všem.

Vydá se ke mně. Vidím, že si všiml mé sukně a zrudnu pýchou. Natáhne ruku, ale podá ji Heather. Heather zvedne hlavu a tváří se velmi šťastně. Ruku v ruce nás vedou dolů pěšinou, lesem a poli zpátky do Seed.

„K čemu to všechno bylo?“ procedí Kate.

Klečíme vedle sebe na jahodové plantáži. Rozhlédnu se kolem. Přestože v nejbližších několika řádcích nikdo není, neodpovím.

„No tak,“ dloubne mě loktem. Rozesmějeme se, ale já z nějakého důvodu zůstávám nervózní.

„Jsi to ty?“ zeptám se rychle.

„Co – myslíš, jestli jsem to já, kdo má duši od bláta?“

„Psst,“ napomenou ji.

„Jahody nemají uši.“ Znovu se rozesměje, vloží si jednu jahodu do úst a legračně zašilhá. „Kromě toho, já Papu S miluju. A věřím mu každé slovo.“

„Proč jsi taková, Kate?“ šeptnu.

„Jaká?“

„Já nevím. Divná,“ přemýšlím nahlas.

Kate se zarazí a podívá se na mě. „Možná nejsem šťastná,“ konstatuje. „Možná chci víc.“

Nechápu, co tím myslí. V Seed přece nikdo není nešťastný. Nikde na Zemi neexistuje tak skvělé místo jako tady.

„Jak to myslíš?“ žádám po ní vysvětlení. Ale Kate neodpoví, jen zírá kamsi daleko přes pole. „Jestli to zjistí, mohli by tě potrestat,“ varuju ji, protože to třeba neví.

Otočí se ke mně se vzdorovitým úsměvem na tváři. „Pak by to raději neměli zjistit.“ Utrhne další jahodu, vyhodí ji vysoko do vzduchu a chytne ji do úst.

Já se taky natáhnu po jahodě a jemně ji utrhnu z keříku. Je na dotek tak měkká. Mám chuť ji sníst, ale raději ji položím na hromádku ve svém malém proutěném košíku.

KAPITOLA 7

„Pojď,“ vyzve mě Kate, když po večeři sklidíme poslední kousky nádobí. „Teď už jsi žena, takže musíš jít s námi.“

Zaváhám. Nechci jít zase do té díry.

„Neboj se,“ utěšuje mě. „Jdeme do Síně orlů.“

Společně projdeme předsíní a chodbu. Dveře jsou otevřené a ze Síně orlů září rudá barva. Těžké závěsy jsou zatažené, přestože venku ještě není úplná tma. Ve světle se odráží rudé tapety. Elizabeth stojí u stolu a zvedá kryt šicího stroje. Rachel, která přišla po nás, vejde dovnitř a zavře za sebou dveře.

Okamžitě se změní atmosféra. Připadám si tu jako na tajném místě, které je zcela odříznuté od zbytku domu. Jsme tu samé ženy. Jsem vzrušená k zbláznění a nejraději bych se rozběhla a vrhla se Elizabeth kolem krku. Zůstanu však tiše stát a čekat.

Kate přejde k dřevěné truhlici umístěné v rohu. Často jsem se na ni dívala a přemýšlela, co je uvnitř. Kate zvedne víko.

„Opatrně, Kate,“ napomene ji Rachel. Ale Kate jako by neslyšela. Vytáhne z truhlice nějakou látku ozdobenou velkými zelenými kruhy, obtočí si ji kolem těla a začne tančit.

„Ale ta látka je ozdobená,“ poznamenám a v očekávání odpovědi se zahledím na Elizabeth. „To je zakázané.“

„Vyrábíme je pro ženy ze světa tam venku,“ vysvětlí Rachel, sáhne do truhlice a vytáhne odtamtud klubka vlny. „Zapisuje-

me slova, která pronáší Papa S, a všíváme je do lemů. Abychom pomáhali očistit lidi od jedu, který je obklopuje.“

„My ale v létě nesmíme psát,“ upozorním ji. V tyto horké měsíce pracujeme venku. Číst a psát můžeme jen v zimě.

„Papa S o tom ví,“ ujišťuje mě Elizabeth. „Je to jeho přání.“

Kate vezme do rukou napůl dokončenou sukni, ušitou z látky se stříbrnými hvězdami. S úsměvem si ji přidrží u tváře. Skrz tenkou látku jsou vidět jen její zářící oči. Směju se zároveň s ní.

Tak sem Kate občas mizela od té doby, co se stala ženou. Nemůžu uvěřit, že to všechno přede mnou tak dlouho tajily. Ale teď jsem tady.

„Už dost, Kate,“ mírní ji Elizabeth laskavým hlasem. „Vyber si nějakou barvu a začni vyšívat. A ty pojď sem, Pearl, ukážu ti, jak se pracuje na šicím stroji.“

Po léta jsem se dívala, jak ženy šijí oblečení. Nikdy mi nedovolily pomáhat. Teď jsem tak šťastná, že mám sto chutí hopsat po místnosti jako malé dítě. Namísto toho se posadím vedle Elizabeth. Má židli mírně odsunutou dozadu, ale těhotenské břicho má i přesto přitisknuté ke stolu. Mám co dělat, abych se nesehnula dolů a nepošeptala děťátku uvnitř, že jsem tady a že jsem žena.

„Dívej se,“ vybídne mě Elizabeth. A já se dívám. Navlékne nit do jehly, vezme kousek zakázané látky, otočí klikkou a začne šít.

„Opravdu to Papa S ví?“ zeptám se a snažím se přehlušit jemný hukot stroje. „O té látce?“ Přestože jsou dveře zavřené, přemýšlím, zda nás někdo nevidí či neslyší.

„Samozřejmě,“ ujistí mě Elizabeth s úsměvem. „My ji nosit nebudeme. A náš vzkaz může zachránit osobu, která postrádá lásku.“

Prsty se jemně dotýká látky. Vypadá skoro jako živá, na sytě zeleném podkladu vyrůstají bambusové stonky a poletují ptáci. Natáhnu ruku a dotknu se jí.

„Vůbec nechápu, proč má Papa S vůči ozdobám takové výhrady,“ podotkne Kate tiše. Sandály nechala ležet na podlaze a sedí s nohama skrčenýma pod sebou.

Rachel se na ni zamračí. „Dobře víš, že to Papa S nemá ze sebe. Řekla mu to matka příroda.“

Kate jí pohled oplátí. „Tak proč taková krásná látka matku přírodu tolik uráží?“

Elizabeth se k ní otočí. Šicí stroj se zastaví a na chvíli se mezi námi rozhostí nepříjemné ticho. „Všechny ozdoby, které nevytvořila sama matka příroda, jsou falešné.“

Obrátí se zpátky k šicímu stroji, aniž by si všimla, jak se na ni Kate ušklíbá. Doufám, že hněv, který cítím, je na mém obličeji zřetelně vidět. Nesnesu, že si Kate dělá z Elizabeth legraci. Proč se tak chová? Já ale nenechám kouzlo zmizet.

Sleduju, jak jehla proniká látkou a spojuje dva kusy dohromady. Aniž by spustila oči ze šití, Elizabeth si přehodí vlasy přes rameno.

Zničehonic přestane šít a narovná si záda. „Dítě kope.“ Doširoka se usměje, vezme mě za ruku a položí si ji na břicho. Okamžitě to ucítím. Něco mě tlačí do dlaně. Kdyby mezi námi nebyla kůže, dotýkala bych se malé nožičky nebo ručičky.

Jak ti zatajíme, že jsi Elizabethino? Nikdo jiný dítě nečeká, a přesto budeme muset předstírat, že nevíme, kdo je tvá matka. Možná, že až budeš dost staré, poběžíme spolu k jezeru, a ve stínu stromů ti to povím. Pak už v sobě nikdy nebudeš mít takové prázdné místo, jakého se já sama nedokážu zbavit.

Zatímco Elizabeth posouvá látku, šicí stroj na ní tvoří úhlednou řádku stehů.

„Zneklidňuje tě to?“ zeptám se dřív, než si to stihnu zakázat. „Že nebude vědět, že jsi jeho matka?“

Elizabeth se zatváří překvapeně. Protože jsem se jí na to odvážila zeptat? Určitě ji to už napadlo samotnou. Nepřemýšlela stejným způsobem i o mně?

„Jsem moc šťastná. Příroda si mě vybrala, abych nosila její dítě.“

„Ale nebudeš ho milovat jinak?“ nedám se odbýt. „Nemiluješ své děti jinak než ty ostatní?“

„Já nemám děti, Pearl. Porodila jsem je, ale nejsou moje.“

Její slova mě bodají do srdce. Řekni to, prosím ji v duchu. Řekni, že jsem pro tebe výjimečná.

Elizabeth se ale otočí a dá se znovu do šití.

„Tu máš,“ ozve se Rachel. Vytáhne ze šuplíku papír a pero a položí je přede mě. Dotknu se prsty jemného papíru. Projede mnou vlna vzrušení. „Napiš sem některá slova Papy S.“

„Která?“ Pronesl tolik moudrých vět.

„Napiš cokoliv, co zachrání nešťastné lidi ve světě tam venku.“

Vybrat ta správná slova mi netrvá nijak dlouho. Vezmu do ruky pero. Už je to dlouho, co jsem naposledy něco psala, a tak s největší opatrností píšu jednotlivá slova na list papíru.

Naslouchej jen matce přírodě, píšu. Jen ona tě může zachránit.

Rachel ode mě vezme papír, pečlivě ho složí a zastrčí ho do lemu sukně, kterou právě dokončuje. Rychle to místo zašije a ukryje papírek uvnitř.

Najde ho někdo? Kdo bude nosit tu sukni se stříbrnými hvězdami? Někde ve světě tam venku se bude látka vlnit kolem nohou nějaké ženy. A mnou napsaná slova se budou tajně dotýkat jejích kotníků a pokusí se ji zachránit.

A tak se dívám. A poslouchám. Ale těmito silnými, špinavými tabulemi skla, které mě oddělují od okolního světa, toho moc neslyším.

Vidím děti. Pobíhají po polích a smějí se. Pozoruju je, jak vbíhají mezi stromy.

A lámu si hlavu.

Po všech těch letech si stále lámu hlavu.

Každý den si jako své dítě představuju někoho jiného. Jednou je to chlapec s jemnými způsoby, který pomalu vyrůstá v muže. Podruhé je to dívka s vlasy jako slunce. Dnes je to ta divoška.

Většinou je to ona.

KAPITOLA 8

„Mám pro vás dobré zprávy,“ oznámí Papa S.

Stojí v čele stolu postaveného na louce. Tráva je suchá, protože matka příroda už nám dva týdny neslala žádný déšť. Je chladné ráno a mně je docela zima.

„Už brzy v Seed přivítáme tři nové členy.“

Nikdo se ani nepohne. Všichni jsou zřejmě stejně překvapení jako já. Jsme tu jen *my*. My jsme rodina. Jsme kompletní, bezpečně ukrytí před okolním světem. Ale teď chce Papa S do naší rodiny přijmout někoho nového.

„Nebojte se,“ vroucně se na nás usměje. „Radil jsem se s přírodou a ona souhlasila.“

Pohlédnu na strýčka Johna. V jeho tváři se nepohne ani sval, ale jeho oči nevypadají šťastně. Elizabeth se usmívá, ale jejímu úsměvu chybí opravdová radost.

Papa S pokyne ke strýčkovi Smithovi, který vstane. „Vedla mě matka příroda,“ spustí strýček Smith. Lehce si odkašle. „Mám dobrou přítelkyni, Lindu. Neviděl jsem ji už spoustu let, ale příroda ji ke mně zavedla. Linda mě potřebuje. Potřebuje nás. Její srdce patří do Seed.“ Mluví čím dál tím rychleji a rozpráhne náruč. „Bude tu žít se svými dvěma dětmi.“

Jsem ohromená. Do Seed přijdou cizí lidé. Elizabeth si políbí dlaň a natáhne ji směrem ke strýčkovi Smithovi. „Pak je tedy přijmeme,“ proneše s něžností v hlase a pomalu vstane.

Jako další se postaví Heather. „Pak je tedy přijmeme,“ zvolá.

Všichni vstaneme. Políbím si dlaň a natáhnu ji ke strýčkovi Smithovi, který se doširoka usmívá.

„Pak je tedy přijmeme,“ řeknu společně s celou rodinou. Snažím se to myslet vážně a ignorovat pochybnosti, které mi vrtají v hlavě. Pohlédnu na Papu S, ale ten mlčí a výraz v jeho očích je nečitelný.

Spolu s Kate a Ruby sledujeme auto, které se pomalu blíží dlouhou příjezdovou cestou a odsud vypadá jako беруška. Dosud jsme tu ještě nikdy žádné návštěvníky neměli. Ruby, která stojí vedle mě na židli, ztichne a užasle hledí dolů. Brzy zaslechneme hrčení motoru a Kate ztuhne. Auto zastaví před hlavními dveřmi.

Z auta vysedne žena. Vlasy má stažené z obličeje, na sobě má modré kalhoty a černou halenku. Vypadá nervózně. I odsud vidím její kosti, které jí trčí pod kůží. Ještě nikdy jsem neviděla nikoho tak křehkého, nikoho, kdo vypadá, že se co chvíli zlomí. Žena se sehne a mluví s někým vzadu v autě, zatímco se otevrou hlavní dveře Seed a strýček Smith vyjde ven. Úplně září. Při pohledu na něj se žena trochu uklidní. Přivítají se polibkem na tváře.

„Jsem moc rád, že ses rozhodla přijet.“ Slova strýčka Smithe tlumeně pronikají okenními skly.

„Já také.“ Žena se nervózně zasměje a než otevře zadní dveře svého auta, nepatrně zaváhá. Z auta vyskočí malá holčička, zhruba ve věku Ruby a Bobbyho. Neusmívá se, ale doširoka otevřenýma očima se nechává pohltnout krásou Seed.

„Tohle je Sophie,“ představí ji žena. Strýček Smith se usměje, sehne se k děvčeti a něco mu tiše povídá.

„A tohle je Ellis,“ dodá žena, když z auta vystoupí chlapec. Chlapec ze světa tam venku. Na tričku má vybledlý obrázek

otevřených úst, z nichž trčí dlouhý jazyk. Je přibližně stejně starý jako Jack, ale na rozdíl od něj si už nechal narůst vlasy a kudrny mu padají do očí. Strčí si ruce do zadních kapes svých kalhot a rozhlíží se po našem domově. Očima pomalu přejíždí po cihlách, břečťanu, oknech. Pak se zahledí na nás. Cítím se nepříjemně a mám sto chutí zalézt pod dřez, ale ani se nepohnu. Věnuje nám líný úsměv a než od nás odtrhne oči, nepatrně pokývne.

„No,“ zhodnotí Kate, „podívejme na naše nové konvertity.“ Zdá se, že si neuvědomuje, že má ruce stále vražené ve vodě.

„Je moc hezká,“ prohodí Ruby. Určitě mluví o Sophii, která nenápadně vzala svou mámu za ruku, a vykulenýma očima sleduje strýčka Smithe, který jim něco tiše vypráví a rozhazuje přitom rukama.

„Provedu vás,“ slyším ho říkat, načež ho nově příchozí rodina následuje dovnitř.

Chlapec, dosud s rukama v kapsách, se vrátí pohledem k nám. Nevím proč, ale zamrzí mě, že už jsem od něj dávno neodvrátila pohled.

„Ellis,“ opakuje jeho jméno Kate a pečlivě vymývá hrnek.

„To je pěkné jméno,“ rozumuje Ruby.

Kate se na mě podívá a usměje se. „To je. A on vypadá jako milý kluk, že?“

„Ano, jistě,“ přikývnu. „Jack bude rád, že bude mít stejně starého kamaráda.“

„Ale no tak, Pearl, prosím tě,“ ohradí se Kate a já nedokážu poznat, zda se na mě zlobí nebo se mi vysmívá.

„Opravdu tady zůstanou?“ zajímá se Ruby

Zrovna v tom okamžiku se rozletí dveře a do kuchyně vejde strýček Smith s novou rodinou v patách.

„Á, tady je část naší rodiny, se kterou se můžete seznámit,“ usměje se strýček Smith.

„Kate, Pearl a Ruby, tohle je Linda, Ellis a Sophie. Jsou to noví členové naší rodiny.“

„Já jsem Kate. Ráda tě poznávám,“ zahledí se Kate na Ellise.

„Já tebe taky,“ odvětlí tichým, příjemným hlasem. Když ho slyším, pocítím na kůži stejné pálení, jako kdybych zůstala příliš dlouho na slunci. Otočí se ke mně. „Ahoj,“ pozdraví. Je to zvláštní, protože jaksi nevím, co na to říct. Možná jsem tak neohrabaná proto, že už má dlouhé vlasy a já tudíž nevím, co je zač.

„Takže ty jsi Ruby nebo Pearl?“ Na rtech se mu objeví legrační úsměv.

„Pearl,“ podaří se mi vykoktat. Najednou mě napadne, jaká je to škoda, že už neuplynulo pár měsíců a já si nemohla nechat narůst vlasy jako Kate.

„Ahoj, Sophie,“ hrne se Ruby dopředu. „Budeš spát v našem pokoji?“ Všimnu si, že Ruby omámeně hledí na Sophiiny šaty, na nichž poletují malí motýlci. Nedokážu říct, zda jí je závidí nebo je jen zmatená.

„Ukážeš jí váš pokoj?“ požádá ji strýček Smith.

„Ona nebude spát se mnou?“ zeptá se Linda nejistě. Takhle zblízka je vidět, že jí na obličeji vystupují suché skvrny. Určitě ji to musí bolet.

„Ženy spí jinde.“ Strýček Smith ji vezme pod paží a toto gesto zřejmě zmírní její váhání.

„Bude legrace spát s ostatními dětmi, ne?“ povzbudí Linda Sophii. Holčička neřekne ani slovo, dokonce ani nepohne hlavou. Jen pozoruje matku téma doširoka otevřenýma očima.

„Pojď, ukážu ti to,“ navrhne Ruby a vezme Sophii za ruku. Než se holčička vzpamatuje, už spolu vycházejí z kuchyně. Úsměv její matky je poněkud křečovitý, jako by se až příliš snažila uklidnit. *Matka*. Sophie zná svou skutečnou matku. Něco se ve mně pohne, ale vím, že je to špatné, a tak to potlačím.

„Tak, Ellisi,“ prohodí Kate. „A kde budeš spát ty?“ Po těch slovech atmosféra poněkud zhoustne a strýček Smith zůstane hledět na Kate s otevřenou pusou. Pokud si Kate všimla, jak se na ni strýček Smith dívá, rozhodně to nedá najevo. Nepřestává se usmívat. Ellis jí hledí do očí.

„Půjdu, kam mi řeknete,“ pobaveně se usměje Ellis.

„Výborně, tak ti to řeknu,“ houkne strýček Smith. „Pearl, ty ukaž Lindě, kde je její pokoj.“ Obrátí se na Lindu. „Až si vybalíte věci z auta, Pearl ti ukáže, kde ho můžeš vzadu za domem zaparkovat. A potom mi přines klíčky.“

„Prosím?“ nechápe Linda.

Strýček Smith se na ni usměje. „Přece nechceme, aby se klíčky ztratily. Tohle je velký dům.“

„Zajisté,“ přikývne Linda, ale nervózně se přitom tahá za konečky vlasů a hledí oknem na auto, které stojí před domem.

„A kde máte telefony?“ zajímá se strýček Smith. „Tady v Seed je obvykle nepoužíváme.“

Linda se zatváří znepokojeně. „Mám ho tady,“ rezignuje po chvíli a sáhne do malé hnědé kabelky, která jí visí na boku. Vytáhne černý telefon. Když jsem byla na trhu, viděla jsem, že je lidé ze světa tam venku používají, ale mít je tady není správné. Příroda prohlásila, že omezují její hlas.

„Ellisi?“ Strýček Smith k němu natáhne ruku.

„Myslíte to vážně?“ zeptá se chlapec a tázavě pohlédne na svou matku.

„Mluvili jsme o tom,“ připomene mu matka tiše. Strýček Smith se pousměje. „Bezpečně ho uložím.“

Ellis vytáhne telefon ze zadní kapsy a zdráhavě ho vloží strýčkovi Smithovi do dlaně.

„Až si prohlédneš svůj pokoj, mohli bychom ti ukázat okolí,“ nabídne Kate Ellisovi.

„Fajn,“ přikývne Ellis.

Nespustím z něho oči. Cizí člověk v našem domě. On ale vypadá jinak než kluci, které vídávám na trhu. A hlavně se mu nechci jako těm chlapcům na trhu vyhýbat.

Kate zůstane v kuchyni. Strýček Smith a Ellis vystoupají po schodišti do podkroví, kde spí chlapci a strýčkové. Já ukážu Lindě pokoj, který se nachází vedle našeho. Heather tam právě povléká prázdnou postel v rohu.

„Viděla jsem vás přijíždět,“ řekne a vezme Lindu do náruče.
„Vítej.“

„Děkuju.“ Linda zrudne a já mám na okamžik dojem, že se dá do pláče.

„Můžu tady Lindu nechat s tebou?“ zeptám se Heather, když se otočí zpátky k posteli. „Jdeme s Kate provést Ellise po okolí.“

„Ellise?“

„To je můj syn,“ vysvětlí Linda.

Heather protřepe prostěradlo.

„Je asi stejně starý jako Jack,“ doplním.

Heather přikývne. „V tom případě bys měla jít a pomoci mu, aby si tu co nejdříve zvykl,“ řekne Heather a zatrčí konce prostěradla pod matraci. „Můžeš zůstat se mnou, Lindo. Půjdeme do chléva a já ti ukážu, jak se dojí krávy.“ Její slova už téměř neslyším, protože vyrazím z pokoje a seběhnu po schodišti, přičemž беру schody po dvou.

Čekám u zadních dveří. V ruce držím své sandály a pod nohama cítím štetiny rohože. Na obloze se vznášá pták, zřejmě holub. Létá nahoru a dolů a občas je z něho vidět jen hnědá skvrna na modré obloze.

„Pospíšila sis,“ konstatuje Ellis.

„Ano,“ přikývnu. Má něco zvláštního v očích, připadá mi, jako by mi viděl až na dno duše. Dotknu se svého pásku. Všiml si, že mám na sobě sukni?

„Tak co mi ukážeš ze všeho nejdřív?“ je zvědavý.

Přemýšlím, zda mám počkat na Kate, ale nejsem si jistá, kde je. „Půjde s námi i Sophie?“ zeptám se.

„Myslím, že je s tou druhou holčičkou.“

„S Ruby.“

Má černočerné řasy, mnohem tmavší než Jack.

„Tak půjdeme?“

Je to otázka a jediný způsob, jak na ni dokážu odpovědět, je vyrazit vpřed.

Přejdeme šterkovou příjezdovou cestu, na níž mě do nohou tlačí kamínky. Nedám to však najevo. Navíc je odsud tráva jen pár kroků.

„Nejdřív ti ukážu stodolu,“ řeknu nakonec. „Tam budeš nejspíš pracovat.“

„Máma o žádné práci nemluvila,“ začepýří se Ellis.

„Tady pracuje každý.“ Čekal snad něco jiného? „Je to dobrá práce. Jack ji miluje.“

Ellis na mě pohlédne. „Kdo je Jack?“

„Jeden z nás.“ Opatrně našlapuju na uschlou travu. „Určitě se s ním brzy seznámíš.“

Nevím proč, ale najednou jsem trochu našťvaná. Nejsem si vůbec jistá, zda tady tyhle nové lidi chci. Víím, že bych se tak neměla cítit, protože Papa S prohlásil, že je tu musíme přijmout. A že bych jim měla ochotně ukázat všechnu krásu Seed. Ale v tomto okamžiku na to vůbec nemám náladu. Byla bych nejraději, kdyby nás všichni nechali na pokoji.

A tak už neřeknu ani slovo, jen zatlačím do velkých, rezivějících vrat. Otevrou se do bouchání a klepání, které provází práci ve stodole.

„Působivé,“ ožije Ellis a zvědavě se rozhlíží kolem. A já mu odpustím.

Okamžitě spatřím Jacka. Prohlíží si motor zeleného auta a strýček John mu přitom něco vysvětluje. Krypt motoru visí nad nimi.

„Pojď,“ ponouknu Ellise. Následuje mě kolem stolů s naolejovanými pružinami a dalšími součástkami.

„Ahoj, Jacku,“ musím zavolat, protože si nás dosud nevšiml. Plně se soustředí na problém v motoru, který má před sebou. Zvedne oči a spatří Ellise. Chvíli si ho zmateně prohlíží. „Tohle je Ellis. Kluk, který tu s námi bude žít.“

„Jo, ahoj.“ Jack natáhne ruku, aby si s Ellisem potřásl, ale pak si uvědomí, že má ruce špinavé od oleje, a tak jenom pokrčí rameny a usměje se. „Jsem rád, že jsi tady.“ Pokud je v přítom-

nosti tohoto chlapce ze světa tam venku nejistý, rozhodně to nedá najevo.

„A tohle je strýček John,“ dodám.

Strýček John si utře ruce do starého hadru, který mu visí přes rameno. „Vítám tě,“ potřeše Ellisovi rukou. „Pomůžeš nám?“

„Chci ho tady nejdřív provést,“ vyhrknu až příliš dychtivě.

„Jo, myslím, že se vynasnažím práci co nejdéle vyhýbat,“ vyprskne Ellis smíchy. Nikomu z nás to ale směšné nepřijde. Víme, že lenost rozkládá duši.

Kdo jsou tihle lidé, které strýček Smith přivedl do našeho domu? A proč před nimi neuteču? Cítím, že Ellise obklopuje aura světa tam venku a přesto mu zůstávám po boku.

„Nebude nám to trvat dlouho,“ oznámím strýčku Johnovi, ale ten už obrátil pozornost zpátky k motoru.

„Uvidíme se později,“ uzavře to Jack. Mezi oběma chlapci proběhne něco, co mi říká, že se z nich stanou přátelé.

Sotva opustíme stodolu, obklopí nás ticho. Hučení a klepání strojů zůstane za námi a my se vydáme na louku. Koutkem oka mrknu na Ellisovo tričko, na jeho oblečení ze světa tam venku. Všechno vypadá tak nepatříčně. Jsem docela zmatená, protože mám chuť se ho dotknout. Probouzí ve mně otázky, na které se nesmím ptát.

„Je tu hezky,“ usoudí Ellis.

Dlouhá tráva mě lechtá do nohou a já jsem nesmírně pyšná, že mu můžu ukázat náš domov. „Je to nejkrásnější místo na světě,“ rozzářím se.

„Cestovala jsi někdy?“

„Ne,“ přiznám. „Ale vím, že to tak je.“ Znovu mě z nějakého důvodu znepokojí.

„No, já už jsem žil na spoustě míst,“ řekne Ellis, „a musím uznat, že tohle je rozhodně jedno z nejhezčích.“ Usměje se na mě a pak zvedne hlavu k modré obloze nad námi. „Hlavně je to tu mnohem lepší než tam, odkud jsme přišli.“

„Máte štěstí. Papa S jen zřídka dovolí cizím lidem přijít do Seed.“

„Máma potkala toho chlapíka Smithe a od té doby se sem zoufale toužila dostat. Tvrdil, že to nebude snadné. A opravdu mu trvalo docela dlouho, než vašeho vůdce přesvědčil.“ Ellis se pousměje. „Mám dojem, že se máma a ten Smith znali, když byli mladí, a to ho možná obměkčilo.“

Představa, že strýček Smith žil ve světě tam venku, se mi vůbec nelíbí. Pokouším se vidět ho jako chlapce, ale nedaří se mi to.

„Když se s ním po letech znovu setkala, byla šťastná, jako už dlouho ne.“ Ellis přejíždí rukama po vrcholcích trav.

Vtom na nás zavolá Kate. Zastavíme se a čekáme, dokud nepřijde blíž. Kráčí po louce. Neběží.

„Odešli jste beze mě,“ vytkne nám, ale usměje se přitom.

„Nevěděla jsem, kde jsi,“ opáčím.

„Kam půjdeme?“ zeptá se.

„K jezeru?“ navrhu.

„Dnes tam bude nádherně.“

„Tak mi ukažte cestu,“ souhlasí Ellis. A my mu ji ukážeme.

Namísto abychom ji obešli, dáme se přímo skrz jahodovou plantáž. Opatrně překračujeme řady nízkých keříků. Sláma, kterou používáme jako podestýlku pod rostliny, mě škrábe do nohou, a já si dávám pozor, abych nohama nerozmačkala shnilé plody.

Kate se zastaví a dotkne se Ellisova lokte. „Podívej,“ sehne se a sáhne pod list. Podá mu dokonale zralou jahodu. „Ochutnej. Vsadím se, že lepší jsi ještě neměl.“

Ellis si ji celou vloží do úst. Obě sledujeme, jak pohybuje čelistmi. Ellis se ještě s plnou pusou usměje. Polkne a otře si šťávu ze rtů. „Myslím, že bys mohla mít pravdu,“ zhodnotí.

Pokračujeme v chůzi a vezmeme ho do zeleninové zahrady. Elizabeth tu trhá fazolové lusky.

„Elizabeth,“ přispěchám k ní. „Tohle je Ellis. Bude tu žít s námi,“ vyhrknu a v horkém vzduchu se mi trochu zatočí hlava.

Elizabeth se usměje, pak si políbí dlaň a dotkne se jí Ellisovy hrudi. „Vítám tě.“

„Děkuju,“ odvětlí Ellis. Zajímalo by mě, jestli si myslí, že jsem jí podobná. Možná se ho zeptám později.

„Jdeme mu ukázat jezero,“ vysvětlí Kate, vezme si z misky jeden lusk a zakousne se do něho.

„Hej,“ rozesměje se Elizabeth a pleskne ji po ruce. „Ty jsou k večeri. Ostatně, až ukážete Ellisovi jezero, přijďte mi sem pomoci. Je potřeba otrhat a zpracovat angrešt.“

„Tentokrát je na řadě Pearl,“ protestuje Kate. „Já jsem to dělala minule.“

Tento úkol nikdo nemá v oblibě. Angreštové trny jsou ostré a dlouhé. A pak se plody musí přepasírovat přes síto, abychom je zbavili slupek. Snažím se o tom tak nepřemýšlet, ale opravdu si myslím, že vzhledem k množství, které tím získáme, je s tím zbytečně moc práce.

„Mohl bych ti pomoci, Pearl,“ zazubí se Ellis. Nečekala jsem to a teď cítím, jak mi rudnou tváře. „Ale budeš mě to muset naučit.“

„Budou tě potřebovat ve stodole,“ namítne Kate.

„Mluvením ničeho nedosáhnete,“ přeruší nás Elizabeth a rukou si masíruje záda.

„Tak pojďme,“ pobídne nás Kate a zatahá Ellise za loket. Asi bych měla zůstat tady a pomoci Elizabeth, ale na Ellisovi je něco, co mě láká zůstat v jeho blízkosti. Něco, čemu nerozumím. A tak se všichni tři vydáme ze zeleninové zahrady, přejdeme pole a zanoříme se do stínu lesa, v němž se ukrývá naše jezero.

Nemluvíme. Je slyšet jen šustění listů pod našima nohama. U jezera se zadívám Ellisovi do očí a je mi jasné, že je uchvácený. Jak by nebyl? Ve světě tam venku určitě není takové místo jako tady u nás. Voda je jako led, na hladině se odráží modrá obloha a břehy lemuje sytá zeleň. Nad vodou poletuje nejrůznější hmyz.

Ellis se rozhlédne kolem a uznale pokývne hlavou. S Kate sledujeme, jak se sehne a utrhne široký, plochý list trávy, vloží si ho mezi palce a přitiskne ho ke rtům. Vydá zastřený, vysoký hvizd, který prořízne vzduch a dolehne až do lesa.

Obdivně na něho zírám. Zaslechla jsem právě matku přírodu?

„Jak jsi to udělal?“ chce vědět Kate. Jako by se najednou v jeho blízkosti cítila nejistá.

„Vy jste ještě nikdy nikoho neslyšeli pískat na travu?“ vyprskne smíchy. A já si uvědomím, že je to trik. Matka příroda s tím neměla nic společného. A proč taky? Tenhle cizí kluk s dlouhými vlasy má v sobě něco, kvůli čemu mu nemůžu důvěřovat.

„Ne,“ ohradím se. Vsadím se, že tady v Seed je spousta věcí, o kterých nikdy v životě neslyšel. Věcí, které jsou mnohem kouzelnější než pískání na travu.

Ellisův výraz se mírně změní. „Vy tady žijete od malička?“ chce vědět. Nemyslím, že si z nás dělá legraci. Je jen zvědavý. Ale změny, které u něho probíhají, mě matou.

„Samozřejmě,“ odvětim.

„Ano,“ přidá se Kate mnohem tišeji.

„Takže jste se tu narodily?“

„Ano.“

„Tak která máma je čí?“

Je to jenom pár slov, ale způsobí, že se mi zadrhnou myšlenky. Kate se ale nedá: „Papa S říká, že naší matkou je příroda.“

„Cože, vyrostly jste snad ze země?“ rozchechtá se Ellis, ale pak se na mě podívá a jeho výraz se změní. „Vy neznáte svou skutečnou matku?“

Cítím, jak ve mně narůstá vztek. „Nepotřebujeme to vědět,“ nafouknu se. Vím ale, že to není pravda. Co si pamatuju, vždycy jsem to chtěla vědět. Je to zakázané, ale nedá mi to pokoj, a vždy, když jsem s Elizabeth, strašně moc toužím, aby to byla právě ona.“

„Ukaž mi, jak to děláš,“ přeruší nás Kate a ukáže na list trávy v Ellisově ruce. Ellis na mě krátce pohlédne. Myslím, že si dělá starosti, zda mě nerozhněval, a tak zvednu hlavu a usměju se na něho.

„Podívejte se.“ Ellis se sehne a utrhne další dva listy trávy. Jeden z nich podá mně. „Takhle si ho vložte mezi palce a pevně ho stiskněte. Tady nechejte malou mezeru.“ Natáhne ruce a opraví Kate její stisk. Kate neřekne ani slovo. „Pak si přiložte palce k ústům a jemně foukněte.“

Uděláme, co říká. Slyším jen svůj dech, ale vzápětí se od Kate ozve vysoce posazený tón – slabý, ale skoro takový, jaký jsme předtím slyšely od Ellise.

„Dokázala jsem to,“ zaraduje se Kate.

„Zkus to ještě jednou,“ vyzve ji Ellis a ona ho poslechne. Tentokrát se jí to povede ještě lépe a její hvizd konkuruje zpěvu ptáků. Nepřestává. S hlavou zvrácenou k vrcholům stromů a svými palci a rty tvoří hudbu.

„Ty to taky ještě zkus, Pearl.“ Ellis už se nedívá na Kate, ale pozoruje mě. „Je to snadné.“

Dám se do toho. Palci stisknu list trávy tak pevně, že mi kůže kolem nehtů vybledne a zrudne. Chci to umět. Chci ukázat Ellisovi, že i já dokážu rozezpívat travu.

„Takhle,“ radí mi a já přesně kopíruju, co předvádí. Jemně fouknu. Zvuk, který tak náhle a zřetelně prořízne vzduch, mě přinutí nadskočit leknutím. Je to vysoký hvizd a line se z mého listu trávy až daleko do lesa.

Stojíme a voláme přírodu. Měníme zvuk a vytváříme svou vlastní, podivnou melodii.

Kate nakonec zahodí list trávy, sundá si sandály, posadí se na břeh jezera a začne máchat nohama ve studené vodě.

„Pojď sem a posad se, Ellisi,“ zavolá na Ellise, „chci se o tobě něco dozvědět.“ Ellis se zatváří překvapeně, ale přesto jde k ní a sundá si boty a ponožky. Uchovám si list trávy do kapsy a vydám se za nimi.

Ponořím nohy do vody a roztřese mě zima.

„Je ledová!“ vykřikne Ellis, který si sotva namočí palce u nohou a hned zase nohy vytáhne na břeh.

„Na to si zvykneš,“ rozesměje se Kate.

„Počkej, až se v ní budeš koupat,“ připojím se.

„Myslím, že k tomu nikdy nenajdu odvahu.“

„Ale najdeš.“ Usměju se na něho. On ale upírá oči na své nohy, které znovu ponořil do vody. Je zvláštní, jak mi najednou připadá přirozené, že je tu s námi.

„Takže, odkud jsi?“ vyzvídá Kate. Stáhne si vlasy dozadu a přehodí si je přes rameno a mírně nakloní hlavu, aby jí do očí nesvítalo slunce.

Ellis stále hledí do vody. „Naposledy jsme bydleli kousek od Southamptonu,“ řekne.

„Kde to je?“ Je to jen nevýznamná otázka, ale když se na mě Ellis podívá, výraz v jeho očích už je zase jiný.

„Vy nevíte, kde je Southampton?“ Nevysmívá se mi. V jeho výrazu se skrývá spíš něco jako údiv.

„Ne,“ odpovím a podívám se na Kate.

„Jak to máme vědět, když nikam nechodíme?“ pronese silným hlasem a z očí jí srší blesky.

„Jak to myslíš, že nikam nechodíte?“

„Čemu na tom nerozumíš?“ Kate vytáhne nohy z vody a začne si je rukama osušovat.

„Chodíme na trh,“ připomenu jí. Nelíbí se mi způsob, jakým na nás Ellis hledí. Mísí se v něm pochyby a soucit. „Nic jiného nepotřebujeme.“

„Jak víš, co potřebuješ nebo nepotřebuješ, když to neznáš?“ I on vytáhne nohy z vody. Snaží se natáhnout si ponožky, ale zadržávají se mu o mokrou kůži.

„Když je to tam venku tak skvělé, proč jsi přišel sem?“ Kate se k němu nahne a zadívá se mu přímo do očí.

„Správná otázka,“ řekne a pokrčí rameny. „Možná abych nemusel chodit do školy?“

„Co je to škola?“ chce vědět Kate.

Ellis znovu nasadí ten svůj výraz. „Copak vy jste nikdy nechodily do školy?“

Kate ani já mu neodpovíme. Dobře ví, co bychom mu odpovídaly.

„Je to místo, kde se učíte různé věci.“

„V tom případě máme školu tady,“ usoudím. „Učíme se tu všechno, co potřebujeme.“

„Nevím, jestli vám mám závidět nebo vás litovat,“ zakrouťí Ellis hlavou. Podle jeho očí poznám, že nemá v úmyslu být krutý.

„Já jsem každopádně šťastná, že jsi přišel do Seed,“ uzavřu a usměju se na něho.

Znovu upadneme v mlčení. Obě sledujeme, jak si Ellis zavazuje boty.

„Tak proč *jsi* tady?“ zeptám se nakonec.

„Už jsem vám to řekl. Ten chlapík, ten Smith, způsobil, že je moje máma zase šťastná.“

„Jak to myslíš?“ nechápe Kate.

Ellis si odkašle „Máma tvrdí, že když ho potkala, všechno do sebe zapadlo. Že odteď už bude všechno mnohem lepší.“

„Lepší než co?“

„Byla na tom opravdu špatně.“ Hledí do země a botou ryje do uschlého bláta. „Smith tvrdil, že jí pomůže.“

„Pomůže,“ přitakám. „Určitě jí pomůže.“

„Co s ní bylo?“ zajímá se Kate.

Mám dojem, že to Ellisovi není příjemné. Utrhne stéblo trávy a omotává si ho kolem prstu. „Byla na tom opravdu moc špatně, to je vše.“

„Tady bude šťastná.“ Mám nutkání dotknout se Ellisovy paže a utěšit ho.

„Ale proč na tom byla špatně?“ Kate mu nechce dát pokoj. „To se tam venku stává?“

„Stává se to lidem, kteří mají takového tátu jako já,“ zahuhlá Ellis spíš jen pro sebe.

„Tátu?“

Ellis se postaví a smete si listí z džín. „Neměl bych jít pracovat do stodoly?“

Myslím, že Kate konečně dojde, že by měla přestat s výsledkem, protože vstane a popadne do rukou sandály. Vyrazí z lesa a my za ní.

★ ★ ★

Viděla jsem, jak se po dlouhé a klikaté příjezdové cestě blíží červené auto. Vysedla z něho žena, holčička a chlapec. Chtěla jsem na ně zakřičet, chtěla jsem rozbít okenní tabulku. Utečte! Utečte, dokud můžete. Moje vyprahlá ústa ale zůstala zavřená.

Dostihnou mě vlastní vzpomínky. Míhají se kolem mého stínu a pak proniknou do mého nitra. Vidím svou matku, svou sestru a sebe samu. Ale vidím i to, co se stalo předtím. Bylo to v obchodě, kde jsem zatoužila po modrých botách s duhovým páskem. Moje vyčerpaná matka se tam setkala s cizím mužem.

„Jste v pořádku?“ zeptal se jí.

„Ano, jsem,“ odpověděla. Ale nebyla a on to poznal.

„Připadá mi, že jste nešťastná,“ řekl a dotkl se její paže. Byl mladší než moje matka. Měl vřelý a hezký obličej, ale mně byl od začátku nesympatický.

„Jsem v pořádku,“ opakovala.

„Opravdu?“ Nedal se odbýt. „Můžu vám pomoci.“ A to stačilo.

Druhý den jsme přijížděli tou samou příjezdovou cestou i se vším, co jsme vlastnily.

Druhý den se všechno změnilo.

KAPITOLA 9

„Už jsi ho viděl?“ zeptám se Ellise. Sedíme u stolu a čekáme, až začne večere.

„Koho?“

„Papu S.“

„Ne. Jaký je?“

Rozhlédnu se kolem stolu. Strýček John má bradu opřenou o ruce a sleduje nás. Na tváři má podivný výraz, ale není v něm ani špetka vřelosti. Linda sedí z druhé strany vedle Ellise, ale odvrátila se od něho a tiše se baví se strýčkem Smithem. Po celou dobu si škrábe rudou kůži pod rukávem.

Ellis ztiší hlas. „Jak to tu vlastně chodí? On je tu nějaký vůdce?“

„Samozřejmě.“ *Papo S, pospěš si, prosím, už mám hlad.*

„Takže on vám říká, co máte dělat?“

„Ne.“ Udiveně se na něho podívám. „Příroda nám říká, co máme dělat. Vybrala si Papu S a jeho prostřednictvím k nám promlouvá.“

„A co říká?“

„Všechno. Říká nám, kdy sklízet úrodu. Za co se každé ráno modlit. Co si máme obléct. A tak podobně.“ Dotknu se své sukně.

„Jak dlouho už tady je?“

„Dvacet sedm let. Příroda mu postavila tento dům a přivedla ho sem.“ Nadýmám se pýchou. „Jsme tu šťastní.“

Dveře se otevřou a dovnitř vejde Papa S s Rachel po boku. Sleduju Ellise. Chci zachytit okamžik, kdy poprvé spatří Papu S. Vím, že ho bude mít okamžitě rád.

Ellis se ale tváří bezvýrazně.

„Ona je jeho družka,“ šeptnu. Chvilí o tom tiše přemýšlí. A pak se výraz v jeho očích změní.

„Ty už jsi byla jeho družkou?“

„Ještě ne.“ Usměju se a podívám se na svou sukni. Ale doufám, že už jí brzy budu. Protože teď už jsem žena. Věřím, že to nebude trvat dlouho.

Už je téměř po večeri, když Papa S zvedne ruku a všichni ztichneme. Slunce ztrácí na síle, ale ještě není úplně chladno.

„Zdá se, že dnes máme být opravdu za co vděční,“ pronese Papa S a všechny nás pozoruje. „Naše rodina dnes přivítala nové členy.“

Usměju se na Ellise, ale on si mě nevšímá. Sleduje Papu S. Už teď vypadá jako jeden z nás. Vím, že tu bude šťastný.

Papa S se postaví, otočí se tváří k obloze a zvedne obě ruce. „Dej nám znamení, přírodo,“ zvolá. „Ukaž nám, že se tohle všechno děje tvým řízením.“

Zadržím dech. Příroda papu S už mnohokrát vyslyšela a odpověděla mu. Doufám, že to tak bude i tentokrát. Doufám, že ukáže Ellisovi svou sílu, kterou má v Seed.

Čekáme. Obloha je jasná. Tráva se nehýbe. Ze stromů se nic neozývá.

Nikdo se ani nehne.

Zničehonic se však objeví hejno špačků. Jako jedno tělo přiletí k nám a zašustí křídly nad našimi hlavami. Připadá mi, že téměř slyším tlukot srdcí v jejich opeřených hrudích. Papa S je nadšením bez sebe.

Koutkem oka sleduju Ellise. Vím, že bude ohromený. Jeho tvář ale nic neukazuje. Namísto toho jen povytáhne obočí a tázavě pohlédne na Kate. Pochybuje snad o matce přírodě? Začnu pociťovat vztek, ale nedovolím, aby mě ovládl.

„Děkujeme, přírodo,“ zašeptá Papa S. „Děkujeme, že jsi k nám přivedla nové členy. Přinášíš nám lásku, přinášíš nám krásu.“

Linda se zatváří trochu rozpacitě. Já se snažím nedat najevo, že sedět s ní u stolu je mi trochu nepříjemné. Vždyť je to matka s dětmi. Žena ze světa tam venku.

Rozhostí se dlouhé ticho, během něhož všichni sledujeme, jak ptáci odlétají. Ellis se rozkašle. Nakonec Papa S svěsí ruce podél těla a usměje se na Lindu. „Pojď,“ vyzve ji vřele.

Linda zaváhá a hledá ujištění u strýčka Smithe. Ten ji povzbudí pohledem a jemně ji postrčí k Papovi S. Sophie visí své matce na ruce a nehodlá ji pustit.

„Pojď i ty,“ ukáže Papa S na Sophii. „A ty také,“ podívá se na Ellise.

Linda se postaví a zvedne si Sophii na ruce. Vykročí k Papovi S.

„Běž,“ ponouknu Ellise.

Moc se mu nechce, ale přesto vstane a jde do čela stolu.

Matka se na něj usměje, ale jeho tvář zůstává bez výrazu. Být poprvé tak blízko Papy S musí být ohromující pocit.

Papa S vezme Lindu za ruku a položí si její dlaň na svou hrud. Ví Linda, jaké má štěstí? Pak Papa S natáhne ruku a chce se dlaní dotknout Ellise, ale chlapec ze světa tam venku před ním ucouvne. Papa S určitě vycítil, jak nás to všechny pobouřilo.

„Ellisi,“ napomene ho Linda tiše, ale já v jejím hlase zaslechnu hněv. A to přiměje Ellise přistoupit blíž.

„Nyní jste jedněmi z nás.“ Papa S pohlédne na Ellise a jeho hlas se nese nad stolem. „Byli jste zachráněni. A teď se musíte cele odevzdat naší komunitě. Zbavte se všeho neutěšeného, co jste prožívali ve světě tam venku. Už na to nikdy nemyslete. Nedovolte jedu, aby pohltil vaši mysl.“ Papa S se začne třást. „Řekni mi, že chceš být šťastná.“ Pohlédne na Lindu.

„Chci,“ řekne.

„Že chceš mít čistou mysl.“

„Chci.“ Linda doširoka otevře oči. Už v nich nemá šed', kterou si přinesla ze světa tam venku. Konečně je živá.

„A že se plně odevzdáš naší komunitě.“

„Odevzdám.“

Papa S, který nyní úplně září, se obrátí k Ellisovi. „Že se plně odevzdáš naší komunitě,“ vybídne ho k odpovědi.

Ellis si vrazí ruce do kapes. Pokrčí rameny a usměje se. „Já taky.“

Papa S z něho dlouho neodtrhne oči. Pak zvrátí hlavu k obloze. „Je dokonáno,“ zvolá.

My ostatní sedíme bez hnutí. Linda stočí pohled ke strýčkovi Smithovi a on jí pokyne, aby se vrátila na své místo u stolu. Ellis přijde ke mně a já jsem na něho velice pyšná. Jsem naplněná štěstím, protože nyní je skutečně jedním z nás. Zachránili jsme ho. Zachránili jsme je.

Rachel vzhledne k Papovi S, který zvedne ruku a pohladí ji po dlouhých vlasech. Zarazí se, když prsty zavadí o rudou květinu, kterou má Rachel vpletenou za uchem. Sehne se a se zavřenýma očima k ní přičichne. Pak vezme Rachel za ruku a odvede ji do zadní části domu. Zase můžeme svobodně hovořit.

Elizabeth se nahne a dotkne se Lindiny ruky. „Jsem ráda, že jste přišli.“

„Já taky,“ usměje se Linda a nervózně si přitom trhá kůžičku kolem nehtů.

„Tak pojďte,“ vyskočí Kate a začne uklízet talíře ze stolu. „Chci slyšet tu hru na klavír.“

„Ty hraješ na klavír?“ zeptá se strýček Smith Lindy.

„Já ne. Ale Ellis ano,“ podívá se na svého syna. Má v očích tolik hrdosti, že nikdo nemůže pochybovat o tom, že je jeho matka.

„Já si občas zahraju,“ rozesměje se strýček Smith. „Ale rozhodně se tomu nedá říkat hudba.“

„Není to tak zlé,“ ujišťuje ho Jack.

„Jsem přesvědčený, že Ellis to zvládne mnohem lépe,“ řekne

strýček Smith, vstane, vezme Lindě z rukou těžkou pánev a zamíří s ní k domu.

Bobby stojí vedle mě a pomáhá mi sklízet sklenice. Podívá se po Ruby a Sophii, které tančí ve vysoké trávě. Dřepnu si k němu. „Stále jsi její nejlepší přítel,“ utěšuju ho, ale on jen svraští tvář a vztekle oddusá do kuchyně.

Rychle se rozhlédnu. Papa S se nedívá z okna, a tak Bobby snad vyvázne bez trestu. Copak zapomněl, že pokud si do nitra vpustí žárlivost, zakousne se hluboko do něj a zažere se mu do žil?

„Chceš pomoci?“ zeptá se mě Ellis. Naskládala jsem sklenice na hromadu a některé málem spadnou. Než stihnu odpovědět, Ellis jich část pobere do náruče. Po celou dobu mi zaujatě hledí do očí. Spěchám pryč, než zahlédne moje myšlenky.

Shromáždíme se v obývacím pokoji, zatímco strýčkové zůstanou sedět a povídat si u prázdného stolu na louce. Oknem vidím, že Linda sedí mezi Elizabeth a strýčkem Smithem. Už vypadá jinak, jako by skořápka vnějšího světa pomalu opadávala.

Ellis se posadí ke klavíru a my se rozestoupíme kolem. Všichni kromě Bobbyho, který se nehne z pohovky. Část mého já se touží posadit k němu. Co nejdál od tohoto cizince a pocitů, které mě přepadávají, kdykoliv se octnu v jeho blízkosti.

„Co mám hrát?“ zeptá se Ellis.

„Jak to máme vědět?“ zasměje se Kate.

„Tak dobře.“ Pomalu se posadí na stoličku, zkontroluje pedály a podívá se na své ruce.

Pak začne hrát. Je to úplně něco jiného, než co za hru vydává strýček Smith. Ani ve snu jsem si nedokázala představit, že bych se mohla při nějakých zvucích cítit právě takhle. Hudba jako by se linula přímo z Ellise, z jeho paží a rukou, a naplňuje mě tak, že ve mně nezbyvá místo na nic jiného. Připadám si jako pod vodou v jezeru, a přesto jako na perutích větru vysoko na obloze. Na kůži mě lechtá tisícero motýlů. Mám nutkání zavřít oči, ale zároveň nechci přijít o zážitek, který mi nabízejí jeho prsty míhající se po bílých a černých klávesách.

Zničehonic Ellis přestane hrát. Otočí se a mávne na Bobbyho, ať přijde blíž. Bobby se na něho podívá, ale zůstane sedět. To mu není podobné. Dokonce i když k němu přijde Jack, klekne si k němu a tiše mu domlouvá, Bobby jen odmítavě zavrtí hlavou. A tak se za ním vydám i já. Musím mu pomoci zbavit se těch podivných pocitů, než dojde k velké škodě. A taky chci, aby si tuto hudbu zamiloval stejně jako já.

„To je v pořádku,“ chlácholím ho. „Ani já jsem si ze začátku nebyla jistá.“ A pak ho odvedu k Ellisovi. Bobby vedle něho na stoličce vypadá velmi malý.

„Když si položíš ruce na mé,“ navrhne mu Ellis, „pak budeš hudbu opravdu cítit.“

Bobby se neusměje, ale zachová se podle Ellisovy rady. Ellis začne zase pomalu hrát. Místnost se okamžitě naplní hudbou.

Bobby doširoka otevře oči. Jejich ruce přebíhají po klávesnici rychleji a rychleji, dokud se Bobby nezačne řehtat. Ellis ho uzdravil. A já jsem přesvědčená, že už nikdy v životě nezaslechnu hezčí zvuk – směs Bobbyho smíchu a Ellisovy hudby.

Ellis je tady. Nikdy mě nenapadlo, že by život mohl být ještě příjemnější, ale je. Díky Ellisovi je.

KAPITOLA 10

V náš další volný den se na obloze hromadí těžké černé mraky.

„Ukaž mi něco nového,“ poprosí Ellis, který se opírá o zavřené kuchyňské dveře. „Celé dny jsem tvrdě pracoval ve stodole.“ Už nosí správné oblečení, stejné jako Jack. Přesto vypadá jinak. Vyhrnul si rukávy a já mám sto chutí dotknout se jeho paží. „No tak, Pearl, zaveď mě někam, kde jsem ještě nebyl.“ Usměje se a mně přeběhne po zádech mráz.

„Co třeba Skály úsvitu?“ navrhone Kate.

„Skály úsvitu?“

„Chodíme tam každý první den v měsíci,“ objasním a začnu utírat další talíř. „Pozdravit úsvit.“

„Počkej, to tam chodíte brzy ráno?“

„V tu denní dobu je to přímo úchvatné místo,“ rozplývám se. Ellis na mě kouká, jako by všechno věděl mnohem lépe. Což nemůže, protože jak by mohl? Kate pokračuje zády k nám v mytí nádobí. „Nemusíme tam jít,“ ohrnu nos a taky se k němu otočím zády. Najednou vůbec nemám chuť ho tam vzít. Nechci ušpinit naše krásné místo způsoby, které si přinesl ze světa tam venku.

„Jít kam?“ zeptá se Jack, který vejde do kuchyně s hromadou špinavých talířů. Ellis mu uhne z cesty.

„Na skály,“ prozradí mu Ellis.

„Na Skály úsvitu,“ opravím ho. Ani to neumí správně říct.

„Dnes?“ zajímá se Jack, a jak vkládá talíře do dřezu, trochu postříká Kate vodou.

„Jo,“ přikývne Ellis.

„To zní dobře. A pokud opravdu začneš pomáhat, nováčku, můžeme za chvíli vyrazit,“ usměje se Jack.

Oba dva tedy odejdou posbírat zbývající nádobí ze stolu, abychom je mohly umýt. Díváme se s Kate za nimi. Ellis a o kousek menší Jack se zaberou do hovoru a Jack se rozesměje, až zvrátí hlavu dozadu. Kate a já zůstaneme potichu. Nevím, co si o tom Kate myslí. Vlastně ani nevím, co si o tom mám myslet já.

Jakmile sklidíme ze stolu a umyjeme a utřeme nádobí, je celý zbytek dne náš. Děti si v herně staví domečky z karet, a my se můžeme dát na cestu.

Přejdeme přes louku. Strýčkové dosud sedí u stolu a jakoby v očekávání deště hrbí ramena. Mrzí mě, že jsem si nevzala svetr. Myslela jsem, že bude tepleji.

„Vezměme to zkratkou,“ navrhone Kate, a tak zabočíme doprava, kolem kukuřičného pole. Rostliny už nám sahají po ramena a klasy nám téměř dozrávají před očima.

Na konci pole najdeme cestičku, která nás provede valem ostružiníků na druhou stranu.

„Kdo tam bude první?“ vykřikne najednou Kate a než se vzpamatuju, dá se do běhu. Rozběhneme se za ní směrem ke Skalám úsvitu. Jack ji brzy dostihne, popadne ji rukama kolem pasu a strhne ji na zem. Směje se, kope nohama do vzduchu, zatímco Jack se jí snaží zvednout ze země.

Proběhnu kolem nich, ale Ellis už je dávno vpředu. Otočí se ke mně a pozpátku běží do kopce.

„To jsou ony?“ vykřikne a ukáže na shluk skal, které na nás čekají vpředu.

„Ano, to jsou ony,“ přikývnu. Ellis se otočí a lehce vyběhne poslední úsek cesty nahoru.

Když tam dorazím, Ellis je pryč. „Ellisi?“ zavolám. Není slyšet žádná odpověď. Můj hlas dokonce nevrací ani ozvěna. Pro-

stě jen zapadne do šedivého vzduchu. Objeví se Jack a hned za ním Kate. Její smích naruší ticho. Rozhlédne se.

„Kde je Ellis?“ podiví se.

Pokrčím rameny. „Byl tady a teď už tu není.“

„Určitě se někde schovává,“ uvažuje Jack. Obvykle sem nechodíme bez zbytku rodiny. Skály mi připadají tak nehybné, tak neuvěřitelně silné.

„Ellisi!“ zavolá Jack.

„Jsem tady nahoře.“ Zvedneme hlavy. Ellis stojí přímo na vrcholu skály. Na místě, kam máme zakázáno chodit. Na místě čistoty, kterého se může dotýkat pouze slunce.

Dokonce i Kate je z toho nervózní. „Tam nesmíme chodit,“ zakřičí na něho.

Ale Ellis doširoka rozpřáhne ruce a začne se točit dokola. Co to dělá? Copak ji neslyšel?

„Slez dolů,“ zařve na něho Jack. Rozhlédne se kolem a já vím, že se dívá, zda nás nesledují strýčkové nebo dokonce Papa S.

„Ale tady je to úžasné,“ odpoví Ellis a dál se pomalu točí. „Je odsud vidět na míle daleko.“

„Dostaneš nás do problémů,“ vyčtu mu. Začínám mít strach. „Ellisi, prosím.“ Ve způsobu, jakým to řeknu, musí něco být, protože se zastaví a začne lézt dolů. Skáče ze skály na skálu, dokud se neoctne u nás.

„No, když tak hezky prosíš,“ rozesměje se.

„To není k smíchu.“ Probodávám ho pohledem, ale on si z toho, co provedl, evidentně vůbec nic nedělá.

„Viděl jsi odtamtud dům?“ zajímá se Jack.

„Jo, viděl jsem všechno.“

Pokud on viděl dům, mohli oni vidět jeho.

Na obloze se objeví káně a posadí se na jednu z nižších skal. Dokonce ani pták se neodvážá na vrchol.

Ellis přistoupí ke mně, ale já pohlédnu stranou. Natáhne ruku a vezme mě za bradu. Zatrne ve mně. Nechám ho, aby mi jemně zvedl obličej a přinutil mě podívat se mu do očí.

„Promiň,“ omluví se. Mám v úmyslu tvářit se přísně, ale nedokážu to, protože cítím, jak se mě dotýká. Tenhle kluk ze světa tam venku se mě dotýká. Nejde to. Ale Jack a Kate nás pozorují a já vím, že musím něco říct.

„Už to nikdy nedělej,“ houknu.

„Pokusím se,“ odvětí.

Podívám se na Jacka. Potřebuju se ujistit, že je všechno v pořádku. Že jsem neudělala nic špatného.

Bez mluvení obejdeme skálu a vyšplháme na balvany, na kterých máme dovoleno sedět. Opřeme se zády o skálu a natáhneme nohy. Sedím vedle Ellise a cítím, jak se naše nohy dotýkají.

„Takže tvoje máma je tu šťastná?“ zajímá se Kate. Hledí na Ellise a ten se její otázce nemůže vyhnout.

„Je z ní úplně jiný člověk.“

„Jiný?“ diví se Jack.

„Víte, ona prostě nebyla v pořádku.“

„Ne, to nevíme,“ oponuje Kate. „Proto se ptáme.“

Ellis se pousměje, ale hned zase zvažní. „Máma byla v podstatě úplně na dně. Už ani nemohla chodit do práce. Hádám, že už několik let trpěla depresemi.“

„A Seed ji uzdravilo,“ natřásám se.

„Ano.“ Ellis zachytí můj pohled. „Připadá mi, jako bych ji získal zpátky.“

„A co tvůj otec?“ vyzvídá Jack.

Ellisův obličej jako by se skryl za oponou. „Co s ním?“ Jeho hlas je najednou ledově chladný.

„Kate říkala, že se na něho zlobíš. Možná by sem taky mohl přijít,“ napadne Jacka. „Mohli bychom pomoci i jemu.“

„Toho byste tady nechtěli.“

„Proč?“ chce vědět Kate.

„Já o něm nechci mluvit.“ Ellis se zahledí na kopce, které se zvedají za Skalami úsvitu.

„Teď je tvým otcem Papa S,“ ujistím ho. Jeho oči však dál hledí kamsi do dáli.

Z oblohy se ozve hluboké dunění, a záhy začne pršet. Nejdřív spadne jen pár varovných kapek, načež se otevře obloha a zalije nás přívalem vody. Kate vyskočí a otevře pusu. Déšť bíčuje skály a voda se rozstříkuje všemi směry.

Seskočím dolů, za mnou Kate a hned za ní oba kluci. Chytíme se za ruce, nakloníme se dozadu a roztočíme se. Smějeme se a jsme plní euforie. Zastavíme se a podíváme se jeden na druhého. Nezůstala na nás nit suchá.

Kate si sundá košili jako první. „Pojďte,“ překřikne dešťové kapky, které hlučně dopadají na zem. Se smíchem si zahákne palce za okraj sukně a přes mokré nohy si ji stáhne dolů. Jack vytřeští oči. Z řas mu kape voda a košile mu těsně přiléhá k hrudi. Ellis se rozesměje, ale Jack se tváří nejistě.

„No tak, Pearl,“ slyším říkat Kate skrz hukot deště. A tak si rozepnu knoflíky a stáhnu si košili z ramen a paží.

„Co ty, Jacku?“ usměju se na něho. Kate se řehtá, stahuje mu kšandy a tahá ho za košili. Jack ji od sebe odstrčí, ale sám se pak pomalu svléká. Když si sundává košili, vyzouvá si boty a vysvléká si kalhoty, trochu se mu třesou ruce. Odloží své oblečení na mokrou skálu a dá se s Kate do tance. Od jejich polonahých těl se odráží voda. Já s Ellisem je pozorujeme.

Vyklouznu ze sukně a najednou se cítím tak neuvěřitelně volná. Ellis dlouho neváhá a přetáhne si košili přes hlavu. Kalhoty se mu lepí na tělo, ale on je ze sebe vztekle strhne. Podívám se na jeho tělo. Je bledší než Jack, a štíhlejší. Kapky mu dopadají na nahé břicho a já od něho nedokážu odtrhnout pohled.

Kate s Jackem nás vezmou za ruce a všichni se znovu začneme točit. Tentokrát se ale nedíváme na oblohu. Se smíchem, ve studeném dešti, a přesto příjemně zahřátí upřeně hledíme jeden na druhého. Zaduní hrom a Kate vyjekne, ale my se nepřestáváme točit.

Ellis se na mě dívá. Cítím jeho oči na mém těle, vím, že vidí mé spodní prádlo, že vidí mou kůži, že vidí většinu mé kůže. Cítím, jak mi v břichu roste zvláštní pocit a jako smršť bubli-

nek si razí cestu mýma nohama. Vtom se Ellis odvrátí a za ruku mě vezme Jack.

Čas běží jako splašený a pak se zastaví. Znovu se rozběhne a znovu se zastaví. Nakonec děšť pomalu ustane. Už jen sem tam na mě dopadne kapka. Zastavíme se. Stále se držíme za ruce a jsme promočení na kost. Náhle si uvědomíme svou nahotu. Chci tak zůstat, ale zároveň se chci něčím přikrýt. Ačkoliv nevím proč, část mého já touží, aby se to nikdy nestalo.

Jack se začne oblékat jako první. Zápasí s mokkými kalhotami, a když se svalí na mokrou travu, všichni vyprskneme smíchy. Kate ho s rukama v bok rozzářeně pozoruje. Já se natáhnou po košili, dám si ji na sebe a začnu zapínat knoflíky.

„Ty už se oblékáš?“ zeptá se mě Ellis. Na rtech mu pohrává ten jeho uličnický úsměv.

„Je mi zima,“ tvrdím. Ale není to pravda. Spíš jen nerozumím svým pocitům.

Kate se začne oblékat jako poslední. Nejdřív sledovala, jak bojujeme se svým mokkým oblečením, a teď my pozorujeme ji. Jde na to pomalu a v nejmenším ji nezajímá, že na ni všichni hledíme. Sehne se pro svou sukni. Vstoupí do ní a vytáhne si ji nahoru. Koutkem oka zaznamenám výraz na Jackově obličeji a uvědomím si, že se Jack mění. Ztrácím ho snad?

Zatímco nás smáčejí poslední kapky, tiše se vracíme domů.

Ví, že tu jsem. Ten malý chlapec. Ví o mně a sledujeme mě.

Když se nikdo nedívá, dokonce se mnou mluví. Já ale jeho slovům nerozumím. Nevím, na co se ptá.

Před mým pokojem se ozvou kroky. Poodejdu od okna a posadím se na židli. A čekám.

Lisa Heathfieldová
Zahrada spáčů

Poprvé vydalo v roce 2015 ve Velké Británii nakladatelství Electric Monkey,
an imprint of Egmont UK Limited The Yellow Building, Nicholas Road, London,
W11 4AN.

Text © Lisa Heathfield, 2015
All rights reserved.

Z anglického originálu *Seed* přeložila Pavla Kubešová.
Obálku zhotovilo Grafické a DTP studio Fragment, Kamila Flonerová
Odpovědný redaktor Jakub Šedivý
Technická redaktorka Lucie Mikešová
Vydalo nakladatelství Fragment v Praze roku 2016 ve společnosti Albatros Media a.s.
se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4, číslo publikace 23 993
1. vydání, 2016
Sazbu zhotovilo Grafické a DTP studio Fragment.

České vydání © Albatros Media a. s., 2016
Translation © Pavla Kubešová, 2016
Cover photos © Shutterstock, 2016

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí
být rozšiřována bez písemného souhlasu majitelů práv.

www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

ISBN tištěné verze 978-80-253-2843-9 (1. vydání, 2016)
ISBN e-knihy 978-80-253-2854-5 (1. zveřejnění, 2016)

ALBATROS MEDIA a.s.

Kompletní nabídku titulů naleznete na
www.albatrosmedia.cz